

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань енергетики

та житлово-комунальних послуг

9 січня 2025 року

Веде засідання голова Комітету ГЕРУС А.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас є законопроект один, який ми конкретно хочемо обговорити. І у нас є питання, це навіть поки що не обговорення законопроекту, бо там друге читання, таблиці немає, але це... проблематику хочемо поговорити щодо пенсійного страхового забезпечення, зокрема працівників вугільної галузі. І ми домовлялися так само питання щодо дотримання вимог і стандартів відкритості на ринку електричної енергії в Україні, зокрема за участю оператора ринку обговорити це питання, і щодо механізму самовиробництва окремими суб'єктами, що використовують установки зберігання енергії, в тому числі при ОСББ. І є ще в нас "Різне", де ми можемо різне обговорювати.

Прошу, Олексій Юрійович Кучеренко, по порядку денному прохання.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Андрій Михайлович, дякую.

Порядок денний я підтримую. Єдине, користуючись, що у нас є певний час, я не знаю, чи запросили до питання по оператору, там і по ситуації на ринку, міністерство та регулятора. Якщо ні, то я дуже прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мали б запросити. Олег?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Запросили, да. Там обов'язково вони мають бути присутні. Дякую. Тоді я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запросили.

Так, в мене є деякі пропозиції. Справа в тому, що, по-перше, я бачу тут висновок рішення підкомітету. Загалом я би пропонував наступним чином. Тому що, якщо в нас є рішення підкомітету, яке якби є серйозне колегіальне рішення, то для чого нам щось когось заслуховувати, якщо в нас вже рішення сформоване. Тоді немає сенсу говорити. Спочатку ти слухаєш аргументи, збираєш інформацію об'єктивно, аналізуєш її і потім приймаєш рішення. Якщо вже рішення прийнято, то вже заслуховувати немає сенсу.

Я би пропонував все-таки, добре, що підкомітет підготував цей документ, його теж дам прочитати, але не сприймати це як фінальне якесь рішення, а все-таки заслухати Міністерство соціальної політики, це законопроект урядовий, і профільна людина – це перший заступник міністра соціальної політики Дарина Марчак. І ми її сьогодні запросили. Вона з радістю сказала, що прийде, все пояснить, вона теж хотіла, щоб була комунікація, щоб всі по-чесному і справедливо розібралися в цьому законопроекті. Єдина халепа сталася, у неї травма голови, є підозра на струс мозку, і вона сьогодні в лікарні. Каже, якщо треба, включуся по онлайн. Я кажу, онлайн – це як би не найкраще, але навіть не то найбільша проблема, якщо в тебе підозра на струс мозку, ну. все-таки може, ми, може... Тому в мене пропозиція це питання перенести. Ми на наступному тижні знову будемо бачитися, і ми в середу будемо бачитися, перенести це на середу, коли вона прийде в живу тут, і ми почуємо аргументи, задамо питання, все спокійно обговоримо.

А поки що я поспілкувався з головою профільного комітету. Вона сказала, що законопроект не готовий до винесення в зал в другому читанні, він не буде виноситися в зал на наступні пленарні засідання, це точно. Тому в нас є час, щоб нормально коректно його обговорити. І більше того, скинула висновок їхнього комітету, де в кінці висновку їхнього комітету говориться про те, що вони підтримують у першому читанні за умови, що цей законопроект не порушує соціальні виплати, соціальні гарантії, які діяли для відповідних категорій, в тому числі для шахтарів, до моменту вступу в дію

нового закону, коли він там, можливо, вступить. Тобто новий закон не має погіршувати умови ті, які вже є, станом от на сьогодні.

Тому враховуючи те, що другого читання в ближчі тижні не буде, враховуючи те, що є бажання провести з нами комунікацію і всі відкриті і дуже конструктивні, я пропоную це тоді на наступну середу і вживу нормально тут всім обговорити.

Прошу, Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л. Дякую, пане Андрій. Заступниці міністра якнайшвидшого виздоровлення.

Але рішення підкомітету приймали також народні депутати члени комітету якраз палива й енергетики, тобто якраз ті, хто мали обговорювати фактично цей законопроект. Тому як остаточне рішення його можна й не приймати, тому що все рівно, як би людина не голосувала, як би народний депутат не голосував на комітеті чи підкомітеті, він має право визначатися остаточно вже в стінах сесійної зали і там "за", чи "утриматися", чи "проти". Тому ясно, що це є не, як то кажуть, уже ключове рішення, але таке рішення прийняв підкомітету про неприпустимість прийняття цього законопроекту в другому читанні, 12209.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Але немає заперечень, щоб ми в середу запросили, вживу її вислухали, ці аргументи почули, проаналізували, далі вже мали повну картинку, і кожен сам для себе приймає рішення...

БОНДАР М.Л. Заперечень немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Прошу, Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. Андрію Михайловичу, так, я також за те, щоб ми почули заступника міністра Дарину Марчак, але хочу сказати, що ми вже її чули. На превеликий жаль, позиція наша не змінилася.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На комітеті, чи де ми її чули?

ГРИБ В.О. Ні, ми чули, депутати, наприклад, ми піднімали це питання на засіданні ТСК по ВПО, і там якраз піднімали це питання.

Вона нам дала деякі відповіді, які нас не влаштували абсолютно. Тому я тут більше погоджуюся з паном Михайлом з приводу того, що цей закон необхідно, вибачте, непарламентське слово, валити. Тому що, знаєте, коли ми говоримо про те, щоб там не погіршувалися ті умови, які є сьогодні, то, ну, погіршувалися – це таке, відносно сприйняття. Тому для когось це буде означати не погіршувалися, а для когось, от для самих шахтарів, в даному випадку вони всі просто волають і кричать, що порушуються їх права.

Тому, так, давайте ми її вислухаємо обов'язково, але оце рішення підкомітету – тут погоджуюся з паном Михайлом, - ми прийняли вже, знаєте, осознано.

Тому пропоную, все ж таки на цьому рішенні буду наполягати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не можу заперечити, рішення є рішення, тут проголосували, як би тут питань немає. Підкомітет прийняв своє рішення. Єдине, що я не є членом ТСК, і я впевнений, що наш комітет – це найідеальніша площадка, найдемократичніша, тому що у нас є плюралізм думок, у нас є толерантність один до одного. І ми даємо кожного вислухати, висловити свою позицію, і ми не просто слухаємо, але й чуємо один одного. Тому може бути так, що обговорення в нас на комітеті приносить кращі результати, ніж це було обговорення на інших майданчиках.

ГРИБ В.О. Я з вами погоджуюся, але тоді прошу запросити також представників профспілок і представників асоціацій якраз, які з цим працюють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно, Михайло Якович Волинець обов'язково в нас має бути як...

ГРИБ В.О. Ні, ну, Михайло Якович – це обов'язково. Але не тільки в нас, є ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запросимо представника ще однієї профспілки також. Окей. Пане Михайло, тоді дайте контакту особу, яку запросити ще від профспілки, ми теж запросимо. Немає питань. Єдине, я хочу, щоб все було нормально, спокійно, без зайвої якоїсь агресії, щоб ми... Да, я розумію. Щоб ми по-чесному вникли в питання і об'єктивно в ньому розібрались. Все, що я хочу, – об'єктивності, тому що я ж сам підняв це питання, я сам хочу, щоб шахтарів поважали і все було прозоро, і все було по-людськи і справедливо. Тому...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрій Михайлович, Михайло Волинець.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу, Михайло Волинець.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Пані Вікторія, добре, що ви нагадали, що є ще одна профспілка. Безумовно, я постараюсь, щоб запросили Зиміна, голову ЦК Профспілки працівників вугільної промисловості. Пані Вікторія, дякую вам, що ви нагадали, що необхідно запросити представників Національної Асамблеї людей з інвалідністю України. Вони навіть більше зараз інтегровані в обговорення, в розробку пропозицій, вони з нами на контакті. Вони вдячні нашому Комітету з питань енергетики, що ми піднімаємо це питання і

конструктивно до цього підходимо. Я розумію, що зараз ми не можемо організувати тут глибоке обговорення без авторів цього розробленого законопроекту, а розробником являється Міністерство соціальної політики. Необхідно запросити представників соціальної політики, які це пропихують. Хочу сказати, що все зводиться до того, що людям пропонують або ви обираєте пенсійну виплату у зв'язку з втратою інвалідності... отриманням інвалідності, втратою працездатності, або регрес. Тобто людей ще заставляють щось вибрати, коли в них віднімають.

Друге. Чітко там передбачено, в цьому законопроекті, ліквідувати I, II, III групу і потім визначити два критерії. Повна втрата працездатності, неповна втрата працездатності, людям це не зрозуміло. Потім маніпуляція в чому ще заключаються? Що під назвою цього законопроекту під номером пропонується Міністерством соціальної політики вже зовсім інший законопроект. Це неприпустимо. І саме головне – маніпуляція в тому, що вони підставляють центральні органи влади і дискредитують парламент, дискредитують Президента, посилаючись на те, що це Президент, він дав указ ліквідувати МСЕКи, а потім під МСЕКи Міністерство охорони здоров'я вже розробило законопроект 12178, його успішно протягнули з усіма неприємностями і зашкварами, які будуть перші два місяці, поки воно щось, якось уляжеться. Але в Офісі Президента розуміють, що зараз штурмувати із прийняттям такого закону не варто, тому що збурили половину населення України. І ми не дуже переконані, чи тут врегулювали деякі питання військових, які в першу чергу отримують інвалідність і втрачають здоров'я і через захворювання, і через поранення і так далі.

Тому підтримую ідею залучити більше коло людей до нашого комітету. Радий, що наш комітет стає таким демократичним, як ви сказали, Андрій Михайлович, і стає площадкою для обговорення таких питань, ми маємо спрацювати в плюс на користь людей, на користь державі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Михайло Якович, ми обов'язково... Ви кажете, у людей виникають запитання, от ми хочемо це продискутувати, прокомунікувати, щоб ті запитання зняти. Можливо, якісь страхи є перебільшені, можливо, в чомусь дійсно є якісь недоліки і можна поправити в цьому законопроекті, тому треба. Єдине, що ми запросимо різних, так, але я хочу, щоб ми все-таки, ми не комітет соціальної політики, ми комітет енергетики, і якщо у нас шахтарська спільнота підняла, то ми, мабуть, маємо краще, щоб тримали фокус на шахтарях, енергетиках. Але можемо запросити ширше коло, я як би не заперечую. Єдине, що все-таки ми розуміємо, що є профільний комітет і ми не зовсім профільні депутати в цьому питанні. Тим не менш, будемо запрошувати на середу. На середу.

_____. Андрій Михайлович, ви дуже правильно все пояснюєте. Дійсно, ми маємо нести відповідальність за зашкварний комітет соціальної політики. Але хочу сказати, що лише в Червонограді 16 тисяч шахтарів-інвалідів, які працювали на важких роботах, і це велика кількість людей, плюс їхні сім'ї. І так можна привести багато прикладів по всіх інших регіонах, особливо по внутрішньо переміщеним особам, які залишились без кола без двора, без нічого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. І тоді будемо обговорювати так, як домовилися.

Прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Це не тільки шахтарі, ...*(Не чути)*, металурги... *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Металурги, лікарі. Дякую.

Колеги, я хочу нагадати, наш комітет має назву "Комітет з енергетики та житлово-комунальних послуг", в нас сьогодні великий порядок денний, в тому числі ми мусимо і мораторій черговий для шахтарів там законами розглядати, і я сподіваюсь, що ми не заговоримо питання і дійдемо до дуже важливого питання, до ситуації на енергоринку. Бо я всім нагадую, що джерелом фінансовим вирішення всіх проблем у шахтарів, у енергетиків, атомщиків, газовиків і так далі є повноцінна робота енергетичного ринку. І давайте ми причини, в першу чергу причинами займатися ситуацією, яка є на сьогодні боргами і так далі, а наслідки, безумовно, їх дуже багато, в тому числі і в соціальній сфері. Але я не вважаю, що нам треба у Комітеті соціальної політики забирати його основну функцію. Давайте все ж таки обмежимося тими категоріями, які безпосередньо до нашої відповідальності належать, як я розумію, це шахтарів виключно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі.

Дивіться, я лиш підняв питання, щоб ми не по суті обговорювали, що там, хто проти, хто за, а щоб я сказав, що давайте це питання від сьогодні перенесемо на середу. Все. Просто давайте суть не обговорювати сьогодні, бо це поки що порядок денний ми тільки обговорюємо. На середу. Нормально, підходить? І у нас всі, хто треба, прийдуть, запросимо, все нормально буде. Ось.

І друга в мене пропозиція. Дуже конструктивна, Михайло Якович, зверніть увагу. Номер 12220 щодо, простими словами, там банкрутство... мораторій на банкрутство державних шахт. Я переговорив з Наталухою Дмитром Андрійовичем, де зараз так сталося, що вони головний комітет, а ми не головний. Ми сьогодні навіть, якщо прийнемо якесь рішення, воно не буде мати особливої сили. І ми з ним переговорили, і я з ним домовився про наступне. І він і я, я як голова цього комітету, він як голова економічного комітету, пишемо листи на Голову Верховної Ради Стефанчуку з проханням,

щоб переписали цей законопроект на наш як на головний комітет. Відповідно тоді ми станемо головним комітетом, ми по ньому приймаємо рішення і ми його виштовхуємо в зал, і нам не треба нічого просити чи нагадувати, чи там підштовхувати якимось економічним комітетом. Він на це погодився, він сказав, що це не його профільне питання, вугільні підприємства, він з радістю передасть його нам. І відповідно у нас тоді як другому комітету, не основному, немає сенсу зараз розглядати, бо воно до нас через тиждень прийде як основний комітет – ми, і ми відразу приймемо рішення, і зможемо його виштовхнути в зал.

Михайло Якович, перше питання до вас. Приймається такий варіант?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрій Михайлович, я дуже дякую, що ви знову тут проявили велику ініціативу. Я сьогодні розмовляв з головою економічного комітету Наталухою, я йому нагадав, що я цілий грудень його розшукував в парламенті, він не дав мені відповідь, чому його там не було, і поговорити, пояснити йому персонально важливість цих питань, коли людям не виплачують зарплату, а сьогодні на Львіввугіллі уже заблокували рахунки, а в цей час Президент заявляє, що переговорив з Маєю Санду, з Президентом Молдови, що допоможемо вугіллям Придністров'ю. А де це вугілля брати, якщо заблоковані рахунки, все стоїть, не можна буде ні виплатити зарплату, ні з залізницею розрахуватися, ні лікарняні виплатити, нічого.

Тому я не розумію поведінку Наталухи. Я йому пропонував сьогодні негайно скликати комітет, так як ми зібралися, бачите, вчора працювали ми, наш комітет, сьогодні зібралися, підкомітет. Він був трохи розгублений, сказав, не збирається комітет проводити. Зрозуміло, що наступний тиждень він не збирається, наступний тиждень сесійний і якщо лише на наступному тижні наш комітет збереться, а коли будемо розглядати? Хтось буде зацікавлений розграбувати оці останні шахти, смотрящі там кругом є, і тому, Андрію Михайловичу, добре, що ми спробуємо взяти на себе відповідальність.

А не можна разом, щоб я приєднався до вас, Михайло Бондар, Вікторія Гриб, ті, хто опікується шахтарським питанням, Володимир Мороз, і пішли разом з вами до спікера, переконали, щоб він підписав, розписав на наш комітет і щоб ми до кінця тижня це розглянули, і на наступному тижні на Погоджувальній раді щоб це питання вирішено було і внесено на розгляд парламенту, а, може, на цьому тижні, враховуючи важливість, актуальність того, що шахти знеструмлюються, шахтарі не завжди можуть працювати в нормальному режимі і в зв'язку з тим, що піддаються обстрілу критичні об'єкти енергетичної інфраструктури, в тому числі і шахти. Особливо в Донецькій області і в Дніпропетровській області.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Якович, в мене пропозиція вирішувати такі складні питання не через конфлікт, щоб ми йшли до Стефанчука, щось вимагали, а через любов, доброту, співчуття, взаєморозуміння. І відповідно я з Дмитром Андрійовичем переговорив, ми прямо сьогодні двоє пишемо такі листи на спікера, практика спікера така, що якщо двоє голів комітетів мають спільну позицію і погоджуються, він оперативно розпише. Допустимо, даємо це на завтрашній день, в понеділок зранку у нас комітет, закон цей коротенький, легкий і простий, відповідно середа-четвер ми його можемо голосувати в залі, якщо наш секретаріат ще постарается і це швидко все розміститься. Але саме головне, щоб сьогодні від нас пішли листи на спікера, він максимально швидко це розписав на нас. Можливо, ще навіть із дорученням невідкладно розглянути...

ГРИБ В.О. Абсолютно вірно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То ми ще би і завтра зібралися і його розглянули. Або в суботу, якщо треба для такого питання, ми зберемося, по відеозв'язку комітет зберемо і все підготуємо. Тому не треба йти щось вимагати, у нас

вже є варіант, як це все буде добре, і не буде зайвого конфлікту, і не потрібен тут зайвий конфлікт. Приймається?

ГРИБ В.О. Андрію Михайловичу, приймається. Але якщо можна, також у вашому листі щоб було зразу після, коли ми розглянемо на нашому комітеті, щоб вони винесли його в зал.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це не в нашому, це має бути в рішенні комітету, а не в листі. Якщо він нам напише невідкладно розглянути, йому треба вникати в суть, чому невідкладно, я не впевнений, що він це напише, але ми все одно можемо невідкладно розглянути, навіть якщо це нам не говорять, ми можемо зібратися і в п'ятницю, і в суботу, якщо треба, якщо в неділю, і в неділю можемо зібратися.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Андрію Михайловичу, дозвольте. Михайло Волинець.

Ми не шукаємо конфлікту, і дякую ще раз колегам, вам персонально за те, що ви прониклись ситуацією і її вивчили. Я говорю про те, що згідно з Регламентом, якщо базовий комітет не розглядає більше 30 днів цей законопроект, він 18 листопада був зареєстрований, то ми можемо ставити питання ...*(Не чути)* звертатися до спікера, просити, не вимагати в нього, розглянути цей законопроект і без базового комітету. Але дуже вдячний, що тут є воля наших депутатів і розуміння ситуації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, тоді ми рухаємося. Я думаю, що повинно бути там все добре, ми його оперативно і швидко розглянемо, строки альтернативних там минули, тому нічого чекати не потрібно, і ми приймемо відповідне рішення. І, до речі, на комітеті можемо навіть прийняти рішення за основу і в цілому відразу.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Так. І, Андрію Михайловичу, у нас ще заборгованість по зарплаті 1,5 мільярда, а може більше, ніхто не знає, яка заборгованість. Тому що міністерство оперативно не веде аналіз заборгованості...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Андрій Михайлович, у мене є прохання переходити до планової роботи комітету в рамках регламенту, ми ж діалог цей...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я підтримую.

У мене останнє питання. Міністерство енергетики, і чи є профільний заступник по вугіллю пан Корзун? Ми сьогодні не хочемо від вас багато питань, просто хочемо запросити, якщо ви є, щоб ви приєдналися на наш комітет тоді, коли ми будемо розглядати цей законопроект, сподіваюсь, вже як головний комітет, і щоб ви підготували там інформацію по заборгованості, яка динаміка, вона скорочується, чи вона збільшується, по заборгованості, мається на увазі, перш за все шахтарів, перед шахтарями. І так само, що з рахунками, чи є блокування рахунків, чи немає блокування рахунків вугільних підприємств. Тому радий, що ви вже працюєте, хоч і з запізненням, вітаю з призначенням, і щоб ви до нас приєдналися, підготували цю інформацію. Добре?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. І я хочу пану Корзуну, новому заступнику профільному, дуже прошу підготуватися. Минулого року, коли ми приймали аналогічний законопроект про продовження мораторію, депутати заклали туди рішення і доручення міністерству. В тому числі вам було доручено, вашому міністерству, нашому, до 1 травня минулого року розробити якусь програму, яку б ми могли аналізувати, стосовно стабілізації ситуації взагалі і реструктуризації вугільних підприємств. Те, чого немає в країні і у зв'язку з чим ми кожного року потрапляємо в ситуацію мораторію.

Тому, будь ласка, проаналізуйте, що міністерство зробило/не зробило в цьому плані. Якщо не зробили, я особисто буду дуже кардинально ставити питання виконавську дисципліну на виконання законів Верховної Ради з боку виконавчої влади.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, тут трошки специфічна ситуація, людина, яка мала готувати цю програму, тимчасово недоступна...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я маю на увазі, все рівно міністерство мало ж щось напрацювати/не напрацювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та людина, яка напрацьовувала....

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви маєте на увазі, що зараз під слідством?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз тимчасово недоступна...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я розумію. Але міністерство – це міністерство, отряд не заметил потери бойца.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новому треба час, щоб увійти в ...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я ж не на нього вішаю відповідальність, а як мінімум доповісти, що зробило міністерство, чи не зробило.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

Вікторія Олександрівна і потім дамо 2 хвилини пану Корзуну, і будемо...

ГРИБ В.О. Я хочу подякувати пану Корзуну, він тільки став заступником міністра енергетики, який відповідає за вугільну галузь, і вже до нового року були сплачені заробітні плати принаймні на Добропіллявугіллі. Дуже вам дякую, тому що там вже був такий, знаєте, практично соціальний вибух.

Дякую ще раз.

КОРЗУН А.В. Я дякую, але це не тільки моя заслуга, вибачте, це також і ваша заслуга, тому що ці кошти були передбачені в бюджеті, в нас виникла певна економія коштів бюджетних, також кошти від реалізації дозволили дещо знизити заборгованість в галузі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Добре. Дякую вам. Тоді ви приєднаєтеся, так, коли будемо розглядати цей законопроект, з відповідною інформацією. Добре.

Відповідно я пропоную тоді те, що стосується законопроектів, пункт 4 і пункт 5 не включати, а просто перші три пункти і там, де інші питання, три пункти, всього шість пунктів. І проголосувати за такий порядок денний.

Хто за відповідне рішення, прошу голосувати.

Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. Жупанин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Камельчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович.

Я нагадую, що ми заодно кворум встановлюємо і присутність теж. Тому, якщо у когось є можливість хоча б включитися на хвилинку, то бажано включитися.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. Мулик – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагорняк Сергій Володимирович.

НАГОРНЯК С.В. Нагорняк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пивоваров Євген Павлович.

ПИВОВАРОВ Є.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна.

СОВСУН І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За, є.

Шаповалов Юрій Анатолійович. Немає? Я перепитую, бо я, наскільки пам'ятаю, Шаповалов Юрій Анатолійович завжди присутній на засіданнях комітету, що би не було, чи хворіє, чи травма ноги в нього була, сподіваюся, що вже виліковується, тому перепитую.

Юнаков Іван Сергійович.

ЮНАКОВ І.С. Юнаков – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович. Юрченко Олександр Миколайович. Немає.

Так, 20 голосів – за, в мене виходить. Рішення прийнято.

Тоді в нас є пропозиції комітету нашого до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. І в нас є питання затвердження плану роботи комітету нашого на період тринадцятої сесії дев'ятого скликання. І є питання про затвердження звіту про стан виконання плану законопроектної роботи Верховної Ради України за 2024 рік нашим комітетом.

Ми пам'ятаємо, ми затверджуємо ті пропозиції, але ніщо не стримує депутатів в праві реєструвати ті законопроекти, які вирішують актуальні проблеми. Тому я пропоную, щоб ми відразу ці три питання проголосували

одним голосуванням і виконали цю роль, цю функцію, яку комітет має виконувати стандартно кожні пів року.

Якщо немає заперечень, тоді давайте переходити до голосування, щоб підтримати перше, друге і третє питання.

Що за пропозиція, скажіть, озвучте її.

ГРИБ В.О. Так, я надіслала пропозицію до роботи тут поки що підкомітету, але це є також робота комітету, працювати по питанням, які піднімали вже на першому засіданні підкомітету ще в кінці 2024 року, подивитися на аналіз, зроблений USAID, у сфері теплопостачання. Там декілька питань, я їх прописала конкретно. Наступне засідання ми плануємо десь в 20-х числах підкомітету, там буде питання доступу третіх сторін до надання послуг з теплопостачання...

_____. *(Не чути)*

ГРИБ В.О. Це ж робота...

_____. Круглі столи на базі підкомітету провести, так?

ГРИБ В.О. На базі підкомітету.

_____. *(Не чути)*

ГРИБ В.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Круглі столи на яку тему?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. На всі.

ГРИБ В.О. Ні, там не всі, там конкретно зазначені теми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Значить, добавляємо. Олег, давайте не в останню хвилину, ви ж могли перед підкомітетом це сказати, якщо ви хочете щось додати, або ви могли це сказати.

ГРИБ В.О. Я надіслала вчора на вас, Андрій Михайлович, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вчора дуже пізно. Але сьогодні вже 15:30, сьогодні... Ні, так ви могли підійти мені сказати. Що я зараз маю з голосу озвучувати? Я би хотів це доключити, а як це доключити?

Давайте так, проголосувати ті пропозиції, які були розіслані, той план затверджений, який був розісланий, і пункт 3 теж про стан виконання, який був розісланий, і також пропозицію включити проведення круглих столів на теми, які будуть ініціюватися...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Які пов'язані...

ГРИБ В.О. Реформування моделей...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. На ці теми, які пов'язані з роботою комітету.

ГРИБ В.О. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ініціювати круглі столи на теми, які будуть актуальними, які будуть там підтримуватися депутатами нашого комітету.

У нас круглий стіл, у нас круглий стіл.

ГРИБ В.О. Овальний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді прошу, щоб ми це проголосували і підтримали.
Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус – за.
Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Камельчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. Мулик – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За, є.

Нагорняк Сергій Володимирович.

НАГОРНЯК С.В. Нагорняк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пивоваров Євген Павлович.

ПИВОВАРОВ Є.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна.

СОВСУН І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович.

Юнаков Іван Сергійович.

ЮНАКОВ І.С. Юнаков – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович.

По-моєму, у нас ті самі всі – за. Відповідно 20 – за. Рішення прийнято.

Наступне питання. Я зразу хочу сказати, що у нас не передбачається далі голосувань, але у нас є два питання і розділ "Різне", два питання по темах, які ми домовлялися обговорити на минулому засіданні комітету.

Тому наступне питання: щодо дотримання вимог і стандартів відкритості на ринку електричної енергії в Україні. У нас була ситуація, коли

були закриті не те, що дуже багато, а практично всі дані, і хотілось би обговорити, які дані потрібно закривати, а які дані можна відкривати, як можна діяти так, щоби наступного разу не було таких шоккових ситуацій, а була якась комунікація, була якась зрозумілість, щоби рішення були виважені, які потім не треба через день міняти, і почути причини бачення цієї ситуації.

Тому я хочу запросити, тут пан Олександра Гавва, можливо, щоби ви тут сіли, де вам зручніше. Я вам дам зараз слово також. Ми дійсно хочемо, щоб в Україні розвивався цей ринок і саме цей ринок і його сигнали ринкові, мабуть, будуть найбільшою силою, яка може направити саме сюди інвестиції в українську енергетику, зокрема в генерацію. А ми чуємо про дефіцит генеруючих потужностей, ми чуємо про необхідність розбудови розподіленої генерації, ризиків в країні достатньо багато, у нас неідеальна правова система, у нас є військові ризики, і нам не потрібно добавляти ще якихось нових ризиків, які можуть відлякувати, принаймні навіть якщо якісь вимушені рішення, то їх треба пояснювати так, щоб було зрозуміло, про що йде мова, і чому раптом такі рішення приймаються, тому що це має як би прямий наслідок на ті рішення інвестиційні, які приймаються. І, до речі, у нас проводилися деякі аукціони, конкурси на нові потужності, і були такі конкурси, коли нуль учасників на них приходили, ніхто не хотів брати участь, ніхто не хотів будуватися. І воно капля за каплею, тут такий ризик, тут неплатежі, тут військові ризики, і воно складається, і багато хто думаю, що при таких ризиках дохідність має бути якась дуже велика, а наша держава чи наш ринок, можливо, таких дохідностей і не може дати. Тому нам треба працювати в тому числі над зниженням ризиків нашої країни, а не збільшувати ризики в нашій країні.

І я от від вас, від Оператора ринку отримав таке новорічне привітання, я сьогодні поділюся з ним всім, хто тут вживу, це таке печиво і на цьому печиві пише, в такій гарній упаковці, і пише: "Оператор ринку сміливий

стати частиною об'єднаного ринку електроенергії Європейського Союзу". Але це сильне твердження...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Амбітне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Амбітне твердження, але, на мою думку, такі твердження мають тісно корелювати з рішеннями, з поступками і з діями.

_____. Але, пане Андрію, кожен від того коржика захоче відкусити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А я обов'язково з усіма поділюся. З усіма поділюся, щоб в кожного залишилися і в кожного проникла часточка маленька об'єднаного ринку електроенергії Європейського Союзу. Але це не повинно бути лозунгом, це повинно бути нашою прямою інструкцією до дій. Прямою інструкцією до дій, на мою думку, і ми маємо максимально, наскільки це можливо, тримати наш ринок, щоб він був схожий на європейський ринок.

У частині законів ми точно так робимо, у нас постійні консультації з європейськими партнерами, у нас є підкомітет, у нас там Інна Романівна і інші колеги контролюють, щоб наші законопроекти не суперечили європейським нормам і все відбувається в онлайн-трансляції, і кожен може передивитися, що ми тут приймаємо і чому приймаємо, якщо щось не те приймаємо, то є час, щоб зробити зауваження, відреагувати. Ми зі своєї сторони робимо. Але, коли ми приймаємо ніби правильні закони, а потім ми бачимо, що в ході звичайного життя, звичайного виконання законів ідуть якісь такі вільні трактування, і ніби закони міняти не треба, і без законів можна робити якісь кроки, які...ю Ну, дійсно вони .. *(Не чути)*, це правда, я просто констатую факт, але, з другої сторони, рішення, які викликають як би питання і дуже часто нерозуміння, тому що... Вже на завершення моєї такої, може, довгої промови, навіть коли ви робили пояснення, зробили

якесь пояснення, з якого нічого не зрозуміли, я нічого не зрозумів, не знаю, як інші, і пояснення, з якого нічого незрозуміло, і в кінці додаєте: дякуємо за розуміння. Ну, там не можна, неможливо було зрозуміти що і як, тому хоча би якось з поясненнями нам варто бути такими більш відкритими і комунікабельними з ринками.

Тому сьогодні я хотів би, які в нас є загрози, про що нам можна говорити, про що нам не можна говорити, можливо, нам якісь дані дійсно не можна розкривати, але, можливо, їх можна розкривати за минулий тиждень, коли вони вже вони трішки втрачають актуальність, чи за минулий місяці, можливо, якісь дані можна розкривати агреговані, можливо, якісь дані можна розкривати не в абсолютних частинах, а у відносних. Наприклад, там обсяги там знизилися чи збільшилися на стільки-то відсотків. Пошукати якісь способи, пошукати і знайти якісь способи, як можна дати більше інформації ринку. Тому що ефективний ринок, я ще це вчив, коли економічну теорію вивчав, ефективний ринок може бути тільки тоді, коли є ефективний доступ до інформації, коли всі або величезна частина ринків мають повноту інформації, на базі яких можуть приймати рішення щодо купівлі, продажу, не знаю, інвестицій, тоді такий ринок ефективний і тоді він... на ньому може будуватися якась конкуренція, і це дійсно той ринок, до якого варто прагнути.

Перепрошую за довгий такий вступ, можливо. Олексій Юрійович, ви просили слово.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, дякую.

Я додам, Андрій Михайлович. Я не настільки демократичний і толерантний, як ви, на жаль або на щастя, бо маю досвід.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку. Поки ви говорите, я почну свою процедуру урочисту.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ділити пиріг.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ділити пиріг європейського ринку електроенергії.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тому я, з вашого дозволу. Перекоаний, що робота виконавчої влади, в першу чергу будь-якої влади, це дуже жорстка відповідальність за свої дії. Бо будь-яке невірне або несвоєчасне рішення, воно має наслідки дуже серйозні. І, на жаль, ми потрапили в зону такої турбулентності, коли ніхто ні за що, як на мене, не відповідає і ситуацію ми бачимо кругом по всіх ринках без виключення, в тому числі і по енергетичному ринку.

Я буквально два слова скажу. Я абсолютно підтримую ваш посил і додаю від себе. На передодні Нового року я на запрошення керівника секретаріату Energy Community як голова ТСК мав візит до Відня завдяки вашій підтримці і мав дуже плідну розмову. І я за погодженням з паном Артуром Лорковські декілька ключових тез, які просто я нагадаю і акцентую за погодженням з ним.

Перше. В Україні немає іншого шляху, ніж термінова інтеграція в Європу взагалі. Це питання виживання.

Друге. Зрозуміло абсолютно, що енергетична інтеграція – це один з ключових елементів цієї інтеграції.

Третє. Питання об'єднання енергетичних ринків відповідно ключове питання цієї енергетичної інтеграції, причому не гасла, а реальні дії.

Четверте. На сьогодні в тому стані, в якому є сьогодні енергетичний ринок країни і інституції, такі як регулятор національний, національна комісія, оператор ринку і інші інституції, ні про яку інтеграцію бути не може, бо дослівно цитую шановного пана Лорковські: "Ви... інфекція буде розповсюджена по європейському ринку, якщо ми інтегруємо зараз вас".

І п'яте, ключовий посил, що ми розуміємо особливості моменту, ми все розуміємо, але наш акцент основний і наш упор на стабільні інституції. Поки

не буде стабільних інституцій, не буде взагалі... це все розмови і балаканина буде. Безумовно, я не кажу про закон про market coupling, який вже давно за графіком мав би бути поданий від уряду і прийнятий, і він гальмується. Я знаю, ким і чому він гальмується, але це ми окремо досліджуємо в рамках слідчої комісії тимчасової. Бо, підкреслюю, слідча комісія займається ціноутворенням, а те, що відбувається сьогодні на енергоринку, безпосередньо впливає на ціноутворення на ринку і на споживачів всіх без виключення, як побутових, так і в першу чергу непобутових. І казати, що вони сьогодні за ринковими цінами споживають електроенергію, я, наприклад, на жаль, не можу, бо називати все це ринком я не можу.

В цій ситуації, Андрій Михайлович, я не хочу нав'язувати свій порядок денний комітету. Тимчасова слідча комісія окремо в рамках своєї компетенції дослідить цю ситуацію, бо мені вкрай важливо взагалі, в який спосіб у виконавчій владі з'являються якісь накази, хто їх готує, на виконання чого, якого рішення вищестоящої інстанції, РНБО може, може Ставка, може ще, як виконуються ці накази, чи вони узгоджуються із відповідними структурами із своїми наглядовими радами. А я нагадаю, що в оператора ринку є, виявляється, наглядова рада. Але, як на мене, за моєю інформацією вона нівельована і не впливає ніяк, на превеликий жаль. Тобто чергові наслідки цієї так званої корпоратизації.

В цій ситуації я, перше, хотів би, щоб ми задали ці питання шановному пану Гавві, його бачення. Але, безумовно, в мене будуть питання і до міністерства, бо саме там, як я розумію, народився цей певний наказ, тобто причини цього, і до Регулятора, який... Ви ж ліцензіат, правильно, ринку? У вас же ліцензія національного Регулятора. Я так розумію, що в першу чергу саме нацрегулятор, нацкомісія має дослідити цю ситуацію і відповідні санкції винести на цю надзвичайну подію. Як мінімум, я як голова тимчасової комісії разом з колегами, я переконаний, що вони підтримають, ми будемо цього вимагати, щоб кожна інституція виконувала свою місію. А тоді ми з вами будемо розуміти, що ми приймаємо закони, які виконуються.

Бо ви правильно кажете, якщо вони не виконуються, то що ми всі тут робимо взагалі, навіщо ми всі потрібні.

І я в цій ситуації хотів би, що ви саме, щоб це не була чергова презентація красива. Ви хороші презентації робите, пан Гавва, чесно, я капелюха знімаю. Просто абсолютно конкретно по-апаратному дайте відповіді: як з'явився цей документ, ваше рішення, як ви його приймали, з ким узгоджували, з ким не узгоджували, чи розуміли ви наслідки? Ви виправили це рішення сьогодні, за моєю інформацією, а що змінилося в цій ситуації тоді? Я дуже хочу зрозуміти, як у вас там усе це працює, у виконавчій владі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я пропоную, щоб, можливо, ми там, не знаю, 5 чи 10 хвилин дали все-таки...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Та безумовно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не те, що на презентацію, але на вільне представлення, на вільне бачення цієї ситуації.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Бажано, по конкретних...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А потім питання-відповіді, якщо у нас будуть потім, питання-відповіді.

Прошу, пане Олександр, тоді вам слово. Розумієте вже проблематику, яка нас хвилює. Вам слово, скажіть своє бачення.

ГАВВА О.О. Дякую. Я спробую відповісти у межах своїх компетенцій. Хочу нагадати, що я є генеральним директором Оператора ринку,

акціонерного товариства, яке виконує функції організації платформи ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку.

Почну, мабуть, із того, з чого ви почали, Андрій Михайлович, свою доповідь, – це з інтеграції, і зазначу, користуючись нагодою, що 26 грудня ми і багато інших операторів й операторів системи передачі підписали договір, меморандум про утворення Локального імплементаційного проєкту і тим самим в практичній площині наближаємо залученість України до market coupling. Ми вважаємо, що ми, НЕК "Укренерго", як діючі оператори маємо докладати всіх зусиль для того, аби market coupling відбувся якомога швидше в тій формі, в якій він буде потрібний і доступний для України.

Я про це наголошую з моменту свого призначення на посаду, яке відбулося в грудні 21-го року, про те, що маркет-каплінг – це найважливіша річ. І Оператор ринку, і всі його працівники для цього докладають максимум зусиль, щоби зробити маркет-каплінг якомога швидше і доступним для України.

Дякую за можливість бути присутнім на сьогоднішньому засіданні комітету. І можливо, для уникнення маніпуляцій хочу зазначити, що на поточний момент, як і всі попередні 10 днів, як і, в принципі, п'ять років роботи ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, що організовується нашою компанією, цей ринок функціонує в штатному режимі. Учасники РДН та ВДР, як і раніше, мають змогу подавати свої заявки на відповідні платформи та отримувати результати акцепту таких заявок.

Важливим є наголосити, що робота алгоритмів отримання даних і доступ до нашої платформи для всіх учасників залишились незмінними і відповідають діючому законодавству.

Я впевнений, що цей факт буде підтверджено під час планової перевірки роботи РДН та ВДР, яка відбувається щорічно, проводиться нашим аудитором і під час планової перевірки НКРЕКП, як це, зокрема, відбулось за 2023 рік, в 2024 році.

30 грудня минулого року до оператора для службового користування надійшло розпорядження керівника робіт з ліквідації наслідків воєнної і надзвичайної ситуації державного рівня в електроенергетичних системах - міністра енергетики України, - відповідно до якого оператор ринку 30 грудня тимчасово обмежив доступ до інформації про торги на РДН та ВДР на своєму офіційному вебсайті.

Отримане розпорядження є обов'язковим для виконання згідно з частиною восьмою статті 75 Кодексу цивільного захисту та Постанови Кабінету Міністрів від 13 вересня 2022 року № 1025.

Наразі до даного розпорядження внесені зміни, які дали можливість оператору ринку розширити перелік доступної на вебсайті інформації, що ви можете на нашому вебсайті і побачити.

Це все з моєї сторони. Дякую за увагу, готовий до запитань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я, може, дам запитання.

Що ми, по суті, хотіли зробити. Можливо, ми можемо навіть в чомусь допомогти. От до нас прийшли по REMIT, щоб деякі види інформації на сьогоднішній день не розголошувати, не публікувати, бо в теперішньому часі це може містити певні ризики. Ми думали, як, може, в агрегованому вигляді, чи якимось в іншому вигляді. Була консультація з Energy Community, і ми підтримали такі правки законопроектом і намагаємося виштовхнути в зал, там, різні законопроекти з такими правками. Тобто, ну, ми всі нормальні люди, але цей стан, який в нас зараз є, військовий, він не може бути виправданням просто для всього, щоб нам все закривати без розбору. Тому що це не просто, коли ми закриваємо – воно без наслідків залишається. Коли ми закриваємо, ми обмежуємо певну інформацію для когось, хто на це дивиться, хто дивиться, які можуть бути прийняті рішення. І коли хтось на нашому ринку хоче робити чи не хоче робити і він зустрічає такі новини, це багато в кого може відбити бажання іти, умовно кажучи, по такому мінному

полі і ти не знаєш, що станеться завтра. Такими штаповими фразами, це стабільність регуляторного середовища, якої в нас бракує.

Відповідно я би хотів зрозуміти, що ми хочемо тут приховати. Ми хочемо приховати, де у нас стоять електростанції, куди не можна стріляти? Мабуть, ні, бо всі знають, де вони у нас стоять, на жаль. Ми хочемо приховати, які електростанції працюють, які електростанції не працюють, які електростанції продають електроенергію, які не продають електроенергію? Це розумно. Не треба нам про кожну електростанцію говорити, особливо якщо це не атомні, бо атомні нібито більше стріляють по підстанціях біля атомних електростанцій. По основних атомних поки що обстрілів не було, сподіваємося, не буде. По гідро, ТЕС, ТЕЦ стріляють. Тому, дійсно, не потрібно показувати, яка електростанція працює, яка не працює, а у вас це відкритий ресурс, кожен заходить і може подивитися. Але у вас же всі торги анонімізовані і у вас не видно... Просто видна заявка: я куплю 10 мегават по ціні 5 тисяч гривень, я продам 15 мегават по ціні 5,5 тисяч гривень. Все, не видно від кого є заявки. Тому питання, що ми тут хочемо приховати. Якщо ми повністю хочемо приховати, які наслідки на енергосистему чи взагалі у нас електроенергії стало менше чи більше, цього повністю, мабуть, не можна приховати, тому що про черги відключень прямо говорить Укренерго. І зрозуміло, якщо у нас п'ять черг, то це означає, що пошкоджень багато. А якщо у нас нуль черг, немає черг, немає відключень, то означає, що і пошкоджень немає, цього не приховаєш, це неможливо. Тоді треба йти не таким шляхом. Просто треба будувати цю розподілену генерацію, яку неможливо обстріляти, і це спосіб захисту.

Тому, може, пояснить простими словами, що ми хочемо тут приховати. Ми законом допоможемо чи треба від нас якась допомога, чи не треба від нас допомога. Якщо можна, такими простими словами. Я ніби виразився, сподіваюсь, зрозуміло. З другої сторони, враховуючи, що у нас трансляція іде, я ніяких тут таємниць не розкрив. Точно нічого не сказав, що можна

використати, куди саме стріляти. Так само прошу якимись зрозумілими словами пояснити нам, дати відповідь, що би ми хотіли тут зробити.

ГАВВА О.О. Андрій Михайлович, на жаль, не зможу відповісти на ваше питання. В моєї компетенції і тих даних, які є у Оператора ринку, не вистачає для того, аби зважено і експертно говорити про закриття або незакриття інформації. На мою думку, це рішення має розглядатися глибше. І, безперечно якісь фінальні речі, можливо, зміни в законодавство або просто розмова, про те, яка інформація, в принципі, має бути публічна, а яка ні, має вестися.

Більше того, я допускаю, що така розмова має вестися постійно. Тому що характер інформації, її зацікавленість для нашого ворога, Російської Федерації, може бути різна протягом часу: сьогодні це щось одне, а завтра це щось інше. Але наголошую, що така дискусія має вестися більш глибоко. Не директор Оператор ринку може якось і щось сказати про те, що потрібно закривати, а що ні. Ми оперуємо більше комерційними даними і у нас точно немає всієї інформації, необхідної для прийняття такого рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оскільки відповідь на моє питання ви як би надали, я тоді буду ставити питання, які вимагають yes or no question, вам треба сказати^ так чи ні/ Чи правда, що заявки на покупку електроенергії є анонімними і ніхто не бачить, хто цю електроенергію купує на РДН, на тих площадках і оператором по яких ви виступаєте?

ГАВВА О.О. Так, торгівля на РДН та ВДР, безумовно, здійснюється анонімізовано, це наша головна задача.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи продаж, чи продавці, будь то трейдер чи будь виробник, чи продає він свою електроенергію також на принципах

анонімності? Тобто не видно, хто виставив цю заявку, не видно, яка там електростанція чи який постачальник продає цю електроенергію. Так чи ні?

ГАВВА О.О. Безперечно, ті дані, які доступні для учасників ринку, вони передбачають повну анонімізованість, тобто зрозуміти, хто саме виходив на торги тут неможливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто коли дивися на сайті, заходиш і дивися на сайті на всі ваші дані, які вивіщувалися раніше, то неможливо побачити і зрозуміти, хто цю електроенергію продає чи хто цю електроенергію купує, тому що всі заявки анонімні. Так чи ні?

ГАВВА О.О. Якщо ми говоримо саме про купівлю і продаж, і про учасників торгів на РДМ та ВДР – безперечно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі заявки є анонімними.

ГАВВА О.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

З другої сторони, чи правильно я розумію, що якщо в країні багато відключень, то це означає, що, на жаль, якісь там ракетні атаки були вдалими, тому що пішли відключення. Правильно я розумію?

ГАВВА О.О. Я не вивчав це питання. В дискусії з вами я казав, що ми досліджували для себе на свій хлопський розум кореляції між об'ємами ринку і різними речами, пов'язаними з потенційними атаками, але ці дослідження, як я зазначав раніше, потребують обговорення. Я не можу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не про це питаю. Я питаю про те, чи правильно я розумію ситуацію? А я її розумію так, що зазвичай в 99 чи в 100 відсотків випадків, якщо по країні пішло там п'ять черг відключень, то це означає, що їх зробили не просто так, ті відключення, бо комусь захотілося, а тому що є влучання і пошкоджені підстанції та електростанції.

ГАВВА О.О. Безперечно, відключення не робляться просто так, на це є якісь причини, проте точні причини для таких відключень може сказати виключно НЕК "Укренерго", оскільки вони є диспетчером. Оператор ринку не володіє такими даними, і я також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А з другої сторони, якщо відключень немає, то це означає, що в нас працює достатня кількість генерацій і підстанції Укренерго теж більш-менш в порядку, щоби передати цю електроенергію. Тобто навіть якщо якась результативність обстрілів була, то вона не дуже висока, бо відключень немає. Це ж теж очевидно?

ГАВВА О.О. Для мене це не очевидно. Повторюся, я думаю, що варто заслухати думку НЕК "Укренерго" щодо цього питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви думаєте, що може бути так, що ракетні удари досягли своєї цілі, розбомбили електростанції, і відключень в країні немає?

ГАВВА О.О. Я допускаю, що це можливо. Тому що енергетики працюють над тим, щоби навіть попри різні прильоти, відключення все одно не відбувалися, а потужностей в нас вистачало.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто зараз ви розумієте, що ви говорите про те, що насправді, коли є атаки, можна відключення все одно не робити.

ГАВВА О.О. Ні, я кажу про те, що щодо цього питання краще запросити НЕК "Укренерого", оскільки вони є головним диспетчером, і спитати їх. Тому що моєї компетенції однозначно не вистачає для того, аби говорити, як прильоти впливають на відключення і чи відключення пов'язані з прильотами. Ця інформація банально недоступна Оператору ринку. Тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не знаю, як вона може бути недоступна Оператору ринку, коли вона доступна всім, хто дивиться Єдиний телемарафон. Там кажуть, що в нас внаслідок нічних атак в країні пішли відключення електроенергії. Я ніякої інсайдерської інформації не говорю, це пояснюють так суспільству. Тому це як можна заперечувати очевидні речі?

Я це все підводжу до того, що пішло якесь настільки ускладнення, я даже не знаю, якісь чуть не конспірологічні якісь ігри, що з якихось суперскладних даних нібито можна зробити якісь висновки. Висновки є на поверхні і їх приховати неможливо. Якщо в країні є електроенергія, значить в країні працюють якісь електростанції і не все так погано, якщо в країні немає електроенергії, то електростанції пошкоджені чи виведені з ладу тимчасово, надовго чи на коротко, і це є проблема. І для того не треба заходити на сайт Оператора ринку, дивитися анонімні заявки, розгадувати їх, вгадувати їх і це все робити. Це необґрунтована, по-моєму, надмірна закритість. Це принаймні в моєму розумінні.

А я, до речі, теж чи на офіційному сайті чи ще десь бачив, як одна наша крупна компанія говорила, що достроково з ремонту вийшов такий-то блок. І це теж вважається, що нічого погано як би ніхто не сказав, що дуже дивно. Ця інформація вже набагато більш може шкоди принести, якщо такою інформацією хтось там ...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, більша наша компанія. Не хочу називати її, але ви здогадуєтесь яка.

Тому, я повторю ще раз своє питання. Чи вважаєте ви, це теж yes or no question, чи вважаєте ви, що ми як законодавці маємо внести якісь зміни в закон для того, щоби вирішити ту проблему, яка, можливо, є з відкритими чи закритими даними Оператора ринку?

ГАВВА О.О. Якщо можна, я на це питання відповім не як директор Оператора ринку, а просто як експерт в галузі. Дійсно, я вважаю, що зміни в законодавство мають бути внесені. Проте ці зміни однозначно не будуть однозначними, вони будуть змінні в часі. Тому, можливо, варто доручити органу якомусь із наявних державних контролювати це питання, доступності інформації. Тому що інформація, яка потрібна ворогу для аналізу, може бути різна, і розуміння того, яку саме інформацію він використовує зараз, сказати складно. Ми у своїй роботі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стоп, стоп. Інформація може бути неоднозначна, тому я однозначно не можу сказати, яка це інформація.

ГАВВА О.О. Я кажу, що неможливо визначити, що саме аналізує Російська Федерація. Може, це буде сьогодні одне, а завтра інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо неможливо визначити, то на базі чого ми приймаємо якісь рішення? Спочатку треба проаналізувати, зрозуміти щось, ідентифікувати проблему, зрозуміти, як її можна вирішувати, і приймати рішення, щоб її вирішувати. В даному випадку проблема виходить не ідентифікована. Ми не знаємо, на базі чого вони це роблять. Ми не знаємо, чи вони взагалі це використовують. І ми на всяк випадок закриваємо все. От ми всі з'їли, вже немає європейського ринку електроенергії. Ми всі по кусочку його доїли, він смачний, солодкий, смак у нього, в європейського

ринку... *(Шум у залі)* Він може на дієті. Але тоді не треба займатись лицемірством. Це теж може бути позиція, що під час війни треба все закрити, бо ми не знаємо, чим користується ворог. А раптом ворог зараз дивиться наше засідання комітету і каже, ну, от вони з'їли, значить, якесь там печиво, і на підставі цього ми будемо розробляти якісь стратегії і атаки на Україну. До абсурду можна ж дійти. Теж має бути якийсь здоровий глузд, мені здається. І не можна сказати, що я не знаю однозначно, що все неоднозначно, інформація є різна, вона неоднорідна. Ну, це про що?

ГАВВА О.О. Андрій Михайлович, я хочу ще раз наголосити, я можу виставляти сьогодні перед комітетом, з усією повагою, лише дві позиції. Перша позиція як генерального директора Оператора, друга – моя особиста. Ні та, ні та позиція не містить всіх необхідних даних, на жаль.

Ми як Оператор готові до будь-яких дискусій. Ми беремо участь на всіх необхідних нарадах щодо закритості інформації, в тому числі тих, які проводили ви в травні минулого року, і готові з нашої сторони надати пропозиції, надати доповнення. Я хочу лише сказати, що питання закритості інформації важливе, його потрібно обговорювати. Яка інформація має бути закрыта, я особисто не знаю, не можу відповісти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, секундочку, дивіться, ви як директор цього товариства, ви не просто людина, директор товариства – це людина, яка відповідає певним розумовим, інтелектуальним здібностям, які мусять бути достатньо високі. І я впевнений, я знаю, що вони у вас достатньо високі. У вас точно є якась думка, ви точно вмієте аналізувати. І провівши аналіз, ви точно вмієте робити висновки. І ви ці висновки можете дати і над ними можна подискутувати. Зайняти позицію, що я просто виконавець...

ГАВВА О.О. Андрій Михайлович, я хочу сказати про те, що ми в Операторі завжди намагаємося всі рішення, які готуємо ми, робити

обґрунтованими. Це моя особиста позиція. Що все, що робить Оператор, воно має пройти обговорення, обговорення в колективі. І в цьому питанні щодо закритості, я допускаю, потрібно говорити так само, потрібно спочатку підготуватись, зрозуміти, які чинники на що можуть повпливати і тоді цю інформацію презентувати. На жаль, на сьогодні особисто я не маю всієї необхідної інформації і не готовий відповісти на всі ваші питання. Я не знаю, в рамках моїх повноважень чи я буду готовий в майбутньому відповісти на ці запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

ГАВВА О.О. Тому я допускаю, що це варто обговорити більш широким колом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, зрозуміло.

Ви кажете, ви в себе в компанії там які рішення ви приймаєте, ви...

ГАВВА О.О. Тими, якими ми займаємося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тими, якими ви займаєтеся. Я от зараз зачитую конкретно, от прес-реліз на вашому сайті, яким ви займаєтесь. "Враховуючи воєнний стан в державі та спроби ворога знищити нашу енергетичну інфраструктуру, АТ "Оператор ринку" від сьогодні припиняє публікації на вебсайті та телеграм-каналі інформації про торги електричною енергією на ринку "на добу наперед" та "внутрішньодобовому ринку". І ключова фраза: дякую за розуміння. За яке розуміння, що тут можна зрозуміти з цього?

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назавжди, не назавжди, ну, ви ж якщо аналізуєте, ви хоча би там сказали, що там, – я вже даю пораду якусь, – там в найближчі дні ми будемо аналізувати інформацію і надавати ситуацію, що можна повернути, де можна повернутися до відкриття інформації і там протягом наступного тижня ми дамо. Ну дайте якусь інформацію, з якої щось можна зрозуміти, розумієте. Потім ви б повернулися... Насправді зараз ситуація не така страшна, не така критична, є якась інформація, і цього, може, десь там якось більш-менш достатньо. Але от 30-го, чесно скажу, в значній мірі це вже ...*(Не чути)*, по такій от комунікації ринок був в шоці. Тому що ну такої комунікації просто не можна давати. Ви якось хоч поясніть, що там ми там будемо шукати шляхи вирішення, там нам треба тиждень, можливо, ми скоригуємо своє рішення, ну щось дайте якість. А то просто, я, вибачте, як хтось десь писав, не знаю, в коментарях, я плюнув вам в обличчя, дякую за розуміння, до побачення. От так теж не можна, можна було точно це пояснити якось краще. Від цього ніхто нічого не поняв. Мені почали якісь питання валитися, що це, як це, для чого це. Я теж нічого не зрозумів, це було неможливо зрозуміти. Тому отакі як би повідомлення, комунікація теж мають значення.

Ми все прекрасно розуміємо, ми живемо в одній країні, де є воєнний стан, де іноді треба дути навіть на холодне. Але треба розуміти, що ми ж хочемо так само, щоб в нас хтось цю електроенергію виробляв, хтось тут щось будував, щось працювало. Ми ж кличемо інвесторів в тому числі, і щоб учасники ринку від нас не втікали, не закривалися, а навпаки працювали. Бажано, щоб це був, дійсно, той ринок, який ми вже з'їли, а саме ринок Європейського Союзу електроенергії.

Прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Давайте, перше, ми реально розуміємо... Це не таємна інформація, її мають всі структури з ринку і наші виборці знати. Мене особисто останнім часом вкрай турбує ситуація, коли практично всі органи,

господарюючі суб'єкти роблять все, щоб закрити, приховати під тими чи іншими гаслами, ДСК і так далі, наказами, все, повністю закрити всю інформацію. Все це списується під війну. Я навіть не задаю пану Гавві питання, а що саме 30-го числа змінилося?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може, наказ прийшов 30-го.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я ж про це зараз, він нам скаже, який наказ і номер, розпорядження там. Але я про інше, ну, логіка якась має бути. Як ситуація в країні. Два з половиною роки до того там не така сама була ситуація? Це ще раз, це не тільки до нього, я дійсно розумію, що він тут зараз головний, крайній поки що, але питання, безумовно, до всіх.

Друге. Я вам яскравий приклад наводжу і тут багато колег членів ТСК і найближче засідання я з вами пропоную присвятити тарифу Оператора ГТС, який, з одного боку, так, його треба було, мабуть, збільшувати, але ніхто мені і нам всім не пояснив, чому відсутня повна інформація по структурі цього тарифу. Це така сама ситуація, коли як за ідіотів всіх тримають, показали якусь там... там это самое, фількіну грамоту. Ще раз, так не буває, так не повинно бути навіть списуючи під час війни, бо за це все платять споживачі, ми з вами врешті-решт.

Тепер ще одне. Дивіться, ви посилаєтесь на розпорядження, скажіть, будь ласка, це я вам як колишній посадовець посадовцю, вас залучали до розробки цього розпорядження? Це розпорядження в режимі ДСК з відповідним номером, я його знаю, номер Х, умовно кажучи, що повна воєнна тайна. Вас залучали, коли розроблялось це розпорядження?

ГАВВА О.О. Оператора ринку не залучали до розробки...

КУЧЕРЕНКО О.Ю.Ні. Тобто його суб'єкт орган управління, він його виробляв і розробляв. Скажіть, будь ласка, ви виконували це розпорядження

як дочірня структура Міненерго чи відповідно до цього наказу ви виконували розпорядження керівника от цього штабу, як він там, по ліквідації наслідків і так далі. Тобто це у вас як функціонал у вашому статуті записано, розумієте, міністерство може вам давати розпорядження чи ні такого плану?

ГАВВА О.О. Якщо можна я це зазначав, дозвольте, зазначу ще раз. Значить, 30 грудня для Оператора для службового користування. Тобто це розпорядження є закритим. Я не можу обговорювати...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ми знаємо це.

ГАВВА О.О. Надійшло розпорядження керівника робіт з ліквідації наслідків воєнної і надзвичайної ситуації державного рівня в електроенергетичних системах. Це міністр енергетики України. Отримане розпорядження є обов'язковим для виконання....

КУЧЕРЕНКО О.Ю. На підставі чого?

ГАВВА О.О. Згідно з частиною восьмою статті 75 Кодексу цивільного захисту.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Понятно. Помічник, я одразу доручення надаю, Михайле, записуй, це все треба буде юридично проаналізувати. Тобто ви виконували розпорядження керівника цього штабу цивільного захисту.

ГАВВА О.О. Так.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто, умовно, не міністра, а керівника. Це зрозуміло...

ГАВВА О.О. Не тільки ми...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ну, ви розумієте, що... Зрозуміло.

ГАВВА О.О. Наголошую, не тільки ми, але так.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Всі. Тобто там прописано все в цьому кодексі.

ГАВВА О.О. Всі, хто там зазначений.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто ви наполягаєте, що ви діяли в рамках цього кодексу, виконували всі зобов'язаності.

Третє питання. Скажіть, будь ласка, ви це своє, свої дії, свої документи на наглядову раду виносили в даному випадку чи ні?

ГАВВА О.О. Ні, не виносив. Тому що я для того і виконавчий орган, щоб виконувати розпорядження законодавства.. Відповідні зміни законодавства або нове законодавство не потребує узгодження з наглядовою радою, тому що воно вимагає прямих дій від виконавчого органу. Безумовно, сьогодні ми на наглядову раду всі ці розпорядження доведемо, проте її рішення для виконання законодавства в цьому випадку не потрібно. Це і зрозуміло. Ми комунікуємо і в постійній комунікації з наглядовою радою, але наглядова рада – це дорадчий, не дорадчий, наглядовий орган...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ми знаємо, ми знаємо беспорядність і безвідповідальність наглядових рад.

ГАВВА О.О. Ні-ні, Олексій Юрійович, це неправильні слова. Наша наглядова рада працює, вона збирається в середньому два рази на місяць і виконує всі покладені на неї зобов'язання.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Скільки іноземців у вас?

ГАВВА О.О. У нас двоє іноземців, троє незалежних... *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А ще окреме питання.

ГАВВА О.О. Але я хочу наголосити, що наглядова рада, на жаль, в цьому процесі не могла бути залучена в силу діючого законодавства.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Не була залучена. Все, почув. Ну, не треба так, Саша, не треба так довго, я почув.

ГАВВА О.О. Добре. Добре.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. І останнє, я закінчую. Дивіться, мені зрозуміло, що до вас у мене немає вже питань, тут питання мають бути задані до... навіть, вибачте, навіть не до міністерства, а мабуть, все ж таки до шановного пана міністра, бо, розумієте, він як голова цього штабу давав, розпорядження видавав, а міністерство його доводило вам, наскільки я розумію. Тому це, безумовно, треба просто задати питання, наскільки воно обґрунтоване, це розпорядження, було.

І я в цій ситуації єдине звертаюся до регулятора, я сподіваюся, що він присутній, не знаю хто там, зараз побачимо. Шановний відповідний член нацкомісії чи керівник, ви найближчим часом отримаєте відповідне звернення і від мене особисто, думаю, колеги, ми дуже просимо, щоб ви в рамках контролю за дотриманням ліцензійних умов перевірили відповідно діяльність вашого ліцензіату. І, власне кажучи, ваш висновок і ваше неупереджене розслідування, воно і стане відповіддю на питання, наскільки

адекватно кожен суб'єкт діяв в цій ситуації. Мені три інституції ці дуже важливі, як вони працювали і працюють в даному кейсі.

ГАВВА О.О. Олексій Юрійович, до нас надійшов...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку, секундочку, буду модерувати все-таки. Це питання? У вас є відповідь на це питання? По суті.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. По суті, по суті питань немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи просто...

ГАВВА О.О. Я хочу сказати, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ситуація однозначно неоднозначна. Якщо так...

ГАВВА О.О. До нас надійшов запит Олексія Юрійовича, ми в ті терміни, які визначені в цьому запиті, обов'язково надамо відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Цього можна було і не казати, це і так було зрозуміло.

ГАВВА О.О. Можливо, це зніме питання ще до того, як будете ви звертатись до комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене перше питання. Мені здається, що накази, які стосуються не одного суб'єкта, а ширшого кола, вони мають юстуватися, і тут так само був би корисний запит до Мін'юсту, чи має юстуватися таке чи не має таке юстуватися, чи можна там... і позицію Мін'юсту.

По-друге, щодо там таємності, щоб не знали там, де в нас працює, бо якщо з одної сторони щось не працює, а з другої сторони працює, тобто вже знаєш, куди стріляти: чи на південь, на північ, на захід, на схід. Я цитую, заява генерального директора Міжнародного агентства з атомної енергії МАГАТЕ Рафаеля Маріано Гроссі: "Діючі українські атомні електростанції сьогодні вранці скоротили виробництво електроенергії як запобіжний захід після широкомасштабних військових дій по всій країні, які за повідомленням були спрямовані на енергетичну інфраструктуру, що ще більше посилює ризики для ядерної та фізичної ядерної безпеки", - заявив Гроссі. Зазначається, що хоча Хмельницька, Рівненська та Південноукраїнська АЕС не зазнали безпосередніх прямих ударів та не зупинили роботу, дякую, що проінформували, значить, куди завдали, а куди не завдали, а ми робимо вигляд, що все ми приховуємо, анонімні заявки на РДНі приховуємо. Тут люди прямим текстом говорять, куди прилетіло, а куди не прилетіло.

Кілька електричних підстанцій, від яких вони залежать, зазнали подальших пошкоджень під час ударів. Ну, якщо вони від них залежать, значить підстанції знаходяться біля атомних електростанцій, ось нам розказали і пояснили, що по АЕС не попали, по підстанціях біля АЕС попали. А в нас анонімні заявки, значить, становлять загрозу. Головні лінії електропередач від чотирьох підстанцій були відключені, вказують кількість, значить, від чотирьох підстанцій, щоб там не шукали десять підстанцій, звужується коло пошуку ефективності атак. Наразі лише два з дев'яти діючих реакторів в Україні виробляють електроенергію на стовідсотковій потужності. Тобто...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це в день удару, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, це зразу в день удару він роз'яснює.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Він одразу доповів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доповідає зразу. За словами Гроссі, команди МАГАТЕ у вересні та жовтні відвідали сім підстанцій, розташованих за межами АЕС по всій країні, щоб оцінити збитки після атак у серпні, і оцінять потребу в нових візитах після сьогоднішніх атак. Команди МАГАТЕ, які працюють на АЕС, чули звуки дальності протиповітряної оборони, укривалися під час повітряних тривог. На Хмельницькій АЕС команда МАГАТЕ чула гучний вибух, значить, десь біля неї в підстанцію прилетіло, ми вже це розкрили, що була пошкоджена підстанція біля Хмельницької АЕС, хоча ми цього не бачили. На Рівненській АЕС були недоступні дві лінії електропередач потужністю 330 кіловольт. Дякую, що повідомили, значить влучили в щось, що вивело з ладу дві лінії по 330 кіловольт. Повідомили в Міжнародному агентстві з атомної енергії.

В мене тепер питання. А хто їх туди допустив, щоб вони це все там, значить, побачили і опублікували. З них хтось брав підписку про нерозголошення, можливо, чи це спеціально було їх допущено, щоб вони розголошували? Якщо вони розголошують, то, може, тоді можна і всім розголошувати, а не ми анонімні заявки на РДН тепер хочемо приховувати? Логічне ж питання, чи ні?

Совсун Інна Романівна, Жупанин Андрій Вікторович і Гриб Вікторія Олександрівна.

СОВСУН І.Р. Дякую.

У мене одне запитання до pana Гавви і одне, мабуть, і до комітету, до голови комітету, до решти комітету.

До pana Гавви в мене запитання таке: чи зараз ви відновили доступ до 100 відсотків тих даних, які раніше були доступні, чи все-таки якісь дані залишаються закритими?

ГАВВА О.О. Наразі нами відновлено доступ не до всіх даних. Відкритими залишаються дані щодо обсягів торгів, цін торгів і погодинних кривих попиту та пропозиції, відповідно до яких можна досліджувати і перевіряти в разі потреби роботу РДН та ВДР.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Закрито...

СОВСУН І.Р. А цілі?

ГАВВА О.О. Зокрема, інформація щодо того, який склад був продавців і покупців. Раніше публікувалась така інформація за нашою ініціативою. Наразі ми припинили її публікацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що таке, який склад?

ГАВВА О.О. Зокрема постачальник, виробник, трейдер, хто продає і в якому відсотку. І ми закрили інформацію до джерел походження електроенергії на РДН, що вимагається від нас 642 Постановою... здається, не 642-ю, раніше це була 642-а, але в 24-му році змінилася.

Джерело походження, грубо кажучи, скільки там, закрили на сайті, наголошую, в публічному доступі. Для учасників РДН та ВДР ця інформація доступна щодо джерела походження енергії..

СОВСУН І.Р. Рішення про те, які дані відкрити тепер заново, ви приймали на підставі нового, оновленого рішення міністра, чи на підставі чого? Чи це ви самостійно приймали це рішення?

ГАВВА О.О. Так, на основі внесення змін до розпорядження.

СОВСУН І.Р. Окей, зрозуміло. Дякую.

Слухайте, у мене запитання до комітету і пропозиція. Я розумію, що зараз ми всі задаємо питання Операторові ринку, по-перше, звертаю увагу, що по Українській енергетичній біржі є така сама проблема, і вони не відновили публікацію інформації. Але мені здається, що треба звернутися до першоджерела. Першоджерелом є все-таки Міністр енергетики Галущенко, і тут логічніше було би в нього запитувати про те, а з яких причини було прийнято відповідний наказ. І я би пропонувала на засідання комітету викликати міністра, для того щоб він, власне, пояснив, чому таке рішення було прийнято. Ну, тому що зараз будь-що, що ми питаємо в пана Гавви, при всій повазі, що він може сказати. Є рішення, яке він виконує. Нам потрібно звернутися до того, хто, власне, це рішення прийняв, і почути офіційні роз'яснення, публічні роз'яснення, власне кажучи, від людини, яка є першоджерелом цієї проблеми.

Тому я пропоную комітетом викликати... Я думаю, що це вже треба робити публічно. Рівень, скажімо так, обговорення вже той, що потребує публічного роз'яснення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна. Але тут треба розуміти, точно скажу, що буде далі посилання на ГУР, на Міністерство оборони, що, мовляв, вони сказали, що коли видно, там, хто як продає... Ну, дивіться, тут в чому ситуація, мені здається? Я як би цього не заперечую, можна по цепочці йти, і треба буде, мабуть, ще й ГУР і Міністерство оборони, якщо в них така ініціатива, дійсно, була, що може бути.

Мені здається, ще важливий елемент культури, я не знаю, чиновників, і взагалі в організаціях: не боятися опонувати і висловлювати свою думку. Тому що я допускаю, що міністр енергетики, в якого багато чого... Ну, те, що я, там, захищаю чи критикую, про те, як РДН впливає чи не впливає, він може, там, толком в цьому і не розбирався, і не мав це на увазі.

Тому в даному випадку мені здається, що Саша, пан Олександр, чи хтось інший, мав би сказати: для чого ми це робимо, дивіться, це і це не

впливає. Я цілком допускаю, що це зробили по якійсь оплошності, це не було, може, спеціально якогось наміру, просто була помилка. А що таке захист від помилок? Захист від помилок – це тоді, коли є багато голів, багато думаючих людей, які можуть хтось сказати, і ти подумаєш: о, дійсно, я тут помилився. Нічого в тому страшного немає, помилку можна ще там виправити, ще до прийняття рішення. Але для того треба як би не боятися говорити і не боятися свою позицію висловлювати.

Тому я закликаю і нас всіх, і секретаріат, і помічників, і працівників державних компаній теж: давайте діяти раціонально, мислячи, і не боятися говорити думку, якщо наша думка здорова, логічна і аргументована. І тоді в нас буде все краще, бо деякі помилки виникають, просто це як би випадковість. Випадкові помилки теж виникають. Тому, якщо треба, можемо запросити. Тим більше, я так розумію, що на наступному тижні там у нас планується тут якась нарада в комітеті, можна буде і це запитати.

Прошу, Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. Да, дякую, Андрій Михайлович.

В мене запитання до пана Олександра. Воно стосується взагалі виконання цього розпорядження і розуміння, і проведення аналізу стосовно цього розпорядження. Тому що якщо підняти законодавство і навіть той, цей Кодекс, на який ви посилаєтесь, цивільного захисту, там написані доволі чіткі причини і підстави, коли можуть бути видані подібні розпорядження керівника цього органу ліквідації надзвичайних... наслідків надзвичайних ситуацій, до прикладу, там є здійснення заходів з евакуації або зупинення діяльності суб'єктів, розташованих у зоні надзвичайної ситуації, або залучення до аварійно-рятувальних робіт чи зупинення таких робіт. Тобто є доволі конкретні приклади, коли можуть видаватися і з якою метою такі розпорядження.

І я думаю, що якби, наприклад, наш комітет прийняв рішення і направив вам закриту інформацію на ринку, ви б навряд чи його виконували

би, так, тому що є розуміння, що цей акт, це рішення комітету, воно суперечить законодавству, так. Плюс до цього є стаття 67 Закону України "Про ринок електричної енергії", яка по факту зобов'язує вас розкривати ту інформацію, яку ви закрили. Окрім цього це, мені здається, є свідомим порушенням ліцензійних умов, про які вже згадував Олексій Юрійович і мої колеги. Тому, враховуючи це, чи отримавши це розпорядження, чи зробили ви аналіз на рівні свого юридичного департаменту або на власному рівні, чи відповідає воно взагалі закону, ще враховуючи, що відповідно, до приклад, до Закону "Про центральні органи виконавчої влади" міністерство не може видавати розпорядження, нема такого документу, вказаного в повноваженнях міністерства? І чи не вважаєте ви, що виконавши це розпорядження, ви порушили закон і порушили ліцензійні умови?

ГАВВА О.О. Дякую за це запитання.

Безперечно, ми вважаємо, що ми все зробили відповідно діючого законодавства. Це розпорядження видавалося відповідно до статті 75 Кодексу про цивільний захист і цей кодекс по своїй юридичній силі, наскільки я розумію, на жаль, я не є юристом поки що, я – за освітою інженер, але як я його розумію, цей кодекс має силу вищу, ніж спеціальне законодавство, яким є Закон "Про ринок електричної енергії". В той же час до юридичних дискусій щодо того розпорядження, яке надано нам в рамках для службового користування, на жаль, я зараз не готовий. Тому пропоную, можливо, це зробити в якомусь закритому форматі або взагалі таку дискусію спробувати провести в якомусь іншому форматі. Тобто, на нашу думку, це законодавство відповідає вимогам діючого, це розпорядження відповідає вимогам діючого законодавства, і тому ми його виконали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно.

ГАВВА О.О. Якщо потрібно, я можу процитувати статтю 75, це, зокрема, частина восьма...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не потрібно.

ГАВВА О.О. Тут є про рішення керівника робіт з ліквідації наслідків, тобто це трошки інший статус ніж міністр енергетики, тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Вікторія Олександрівна, прошу.

ГРИБ В.О. Андрій Михайлович, ви підняли питання, чому МАГАТЕ і саме Гроссі оприлюднив інформацію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це як приклад, я таких оприлюднень бачив, до речі, багато...

ГРИБ В.О. Я розумію, я також не бачу нічого поганого. А навпаки, я бачу це, як результат роботи нашого комітету, коли ми звернулися до МАГАТЕ для того, щоб вони надіслали свою моніторингову місію на наші атомні станції і для того, щоб вони піднімали питання у світі про напади Російської Федерації на нашу енергетичну систему і щоб були наслідки. Тому тут немає нічого поганого.

А з приводу того, що зараз в Україні починають використовувати ДСК, як, я вже не знаю, приховувати якусь інформацію, то тут погоджуюсь на сто відсотків з Олексієм Юрійовичем про те, що нам необхідно зайнятися цим питанням. І мені здається, тут НКРЕКП – Регулятор також зараз порушує закон, коли приймає рішення, але не робить того, що прописано безпосередньо в законі про Регулятора. Тому необхідно буде розглянути це питання, Олексій Юрійович, будемо його розглядати.

І мені здається, отакі приклади, які були зроблені з підвищення тарифу на транзит газу точки входу/виходу від Оператора газотранспортної системи, вони і є, знаєте, як ящик Пандори, для того, щоб потім користатися такими речами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завжди відкритість є запобіжником. Вона є фільтром і запобіжником, це сто процентів. Ми це питання обговорювали, просто якщо ми будемо розпилятися, то ми не цей. Я ще наведу приклад. Я теж допускаю, що це не є якби велика катастрофа, що вони це оприлюднили. Але це означає, що оприлюднення далеко не кожної інформації прямо є підказкою і прямо є наводкою для ворога, тим більше якщо говоримо про анонімні заявки на операторів ринку. Це був просто приклад.

Я зараз ще раз приклад наводжу. 17 липня 24-го року, Deutsche Welle. В Україні достроково відремонтували і підключили блок АЕС. Зміст не буду читати.

Дальше. 9 жовтня 24-го року. З ремонту достроково вивели ще один енергоблок української АЕС.

Дальше. 1 жовтня, Forbes. В Украине досрочно был выведен из ремонта энергоблок АЭС.

Він прибавить тільки до потужності, даже по потужності можна здогадатися щось виключити, а щось...

Дальше. 8 червня. В Україні ввели в експлуатацію додатковий блок АЕС потужністю 1000 мегават.

Значить, 23 вересня така сама новина.

І таких новин багато. Просто нам треба обрати якусь парадигму і в ній жити чесно всім, а не так, що для когось понеділок, а для когось вже четвер. Хтось може там, не знаю, для своїх комунікаційних, інформаційних якихось намірів це публікувати. А з другої сторони, коли ринку потрібна інформація, можна раптом взяти і все закрити. Но якщо секретність, то секретність для

всіх. А якщо ми можемо, розуміємо, що можемо певну інформацію розкривати і це для нас не несе негативу, то тоді це можна теж всім. Анонімні заявки закриваємо, а про запуск атомних блоків, які в країні, вибачте мені, у нас всього лиш 3 електростанції атомні, ми розказуємо, і це означає, що на якійсь підстанції більше навантаження, якісь лінії більше використовуються. Це теж якби нечесно. Ось про що я хочу сказати, що має корелювати наша одна дія з іншою. А то, з одної сторони, ніби щось озвучуємо, а з другої сторони, навіть такі от закриття.

Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Андрію Михайловичу, оскільки в нас ...*(Не чути)* питання. Я просто що чого веду? Я бачу, там щось шановний пан Колісник там буде, зрозуміло, позиція міністерства зараз відстоювати, це нормально все. Нам треба... давайте, відбулася якась така ситуація аномальна, нам треба просто зараз прийняти таке морально-вольове рішення, або ми його роздмухуємо, або ми вважаємо, що це просто був такий прикрий випадок, пов'язаний із специфікою ситуації, якої ніколи немає. Ну ви ж розумієте, ми живемо в аномальній ситуації, коли в умовах війни дії законодавства мирного стану і, власне кажучи, зрозуміло, що там ці всі ситуації не прописані, повірте мені. І я в цій ситуації просто пропоную виходити на якийсь конструктив. Конструктив, як на мене, має полягати: ми дуже давно не бачили шановного Германа Валерійовича. Я думаю, що нам би дуже непогано було би в закритому режимі, одразу хочу сказати, бо я не вважаю, що це в зал треба викликати, і те, що в залі робиться, там політика. Накопичилось дуже багато нормальних питань, професійних спокійних, щоб закритися тут і спокійно декілька годин поговорити, задати питання і максимально наблизити позиції. Бо ми або в формальну сторону уходимо, а формально просто, щоб посміятися...

Андрій Вікторович, да, пане Андрій, от я швидко вам. Підняв пункт 8 75 цієї статті: розпорядження керівника робіт з ліквідації наслідків

надзвичайної ситуації є обов'язковим для виконання всіма суб'єктами, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а також громадянами і суб'єктами господарювання, розташованими в зоні надзвичайної ситуації. Ви як хто виконували це розпорядження? Ви берете участь у ліквідації наслідків?

ГАВВА О.О. Ні, у цій другій частині. Який перебуває в зоні.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Як суб'єкт господарювання, розташований на території країни, да, України. Тобто ви виконали це розпорядження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас не надзвичайна ситуація, у нас воєнний стан.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вибачте, таке. Якщо юрист, ви ще не юрист, да, ви тільки починаєте бути. Мені здається, юрист це розбомбить. Я не хочу далі, от далі продовжувати. Давайте, щоб не смішити народ, да, я вважаю, що треба думати десять разів перед тим, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звичайно, і треба бути чесним один з одним.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Абсолютно вірно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Очевидно, це писалось, пройшов якийсь ураган і десь там у Васильківському районі міста Києва там пів району завалило ліс, затопило і голова там військової районної держадміністрації, будучи керівником, сказав, ти директор школи, там чистиш ту вулицю, ти там директор АТП, чистиш ту вулицю. Так воно і є. Це як би очевидно, що під це писався цей закон. Ну, таке.

ГРИБ В.О. Там Козир просить слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Колісник Микола. Я скажу зараз, звертаючись до міністерства, і я скажу свою думку. По-перше, я вважаю, що відкритість – це добре і треба подивитися, де її використовувати. По-друге, я поки що не бачу катастрофи, вони там всі можуть помилитися, помилилися, відновилося. І зараз з тими даними, які публікуються, ринок може працювати. І по-третє, я думаю, що там, чесно я вам кажу, не те, що я хочу зараз Миколі зробили комплімент чи що там, пом'якшити ситуацію, я думаю, що в цьому не було злого умислу. Чесно, я думаю, що не було злого умислу. Просто трішки було так грубовато, топорно зроблено, якісь дані, може, дійсно, треба закрити, я навіть розумію, які можуть бути. Можливо, це навіть не стосується Оператора ринку, а теж деяких інших даних, але якісь я розумію, чому. Тут не було злого умислу, просто так воно трішки вийшло неідеально.

Але що нас лякає, мене особисто, пан Микола, це прецедент. Тому що раптом 30-го перед Новим роком, бабах, така штука, з понеділка можна проснутися і тоді, значить, ліквідацію наслідків якогось там природного лиха можна там, не знаю, закрити, ще там експорт/імпорт, ще щось зробити. От прецеденти – це найбільше, навіть неважливо, що там відбулося, важливо просто факт прецеденту.

Тому в мене прохання до вас до міністерства, щоб ви в конструктив йшли, акуратніше, щоб ми як би не створювали якихось страхів і не створювали таких моментів. Бо тут, по суті, як би ніякої катастрофи не відбулося. Але прецеденти можуть лякати, і от хотілося, щоб з цим трішки акуратніше.

Прошу, Микола, вам слово.

КОЛІСНИК М.О. Да, дякую.

Щодо предмету запиту, від членів комітету отримано депутатські звернення, офіційно відповідь, звісно, ми надамо як щодо предмету, мети і суті. Перш за все хочеться сказати, що прийняттю цього рішення передувало,

як ви вже зазначили, звернення контррозвідки і ГУР МО. Тобто на нього є конкретні підстави, було чітко вказано предмет і ризики. Тому мета даної дії якраз була мінімізувати і уникнути наслідків цих дій.

Щодо предмету штабу, хочу зазначити, що, на жаль, результатом обстрілів у нас є якраз гуманітарні наслідки, соціальні наслідки. Тому предмет даного штабу прямо відповідає меті дії цього. 75 стаття передбачає дію також об'єктів критичної інфраструктури, саме це от ми і вирішували.

Більш того, хочу зазначити, що дійсно Регулятор ще з 2022 року прийняв низку рішень, 349-е, після цього ще там були 308 рішення, якраз щодо обмеження і поширення інформації офіційної і публічної.

Дійсно, ми на сьогодні в ситуації, коли ворог постійно змінює порядок дій, в нас є наслідки. Ви правильно сказали, є наслідки, на жаль, обстрілів, це і відключення, де там графіки і обмеження потужності чи графіки погодинних відключень. Тому наша основна мета – це стабілізація, і ці рішення направлені виключно для того, щоб втримати енергосистему. І уникнення якоїсь публічної інформації не має на меті негативного наслідку для комерційного сегменту ринку, це виключно питання безпеки.

Дякую за пропозицію щодо законодавчого врегулювання. Я від себе хочу зазначити, що для прикладу, в ринку природного газу в нас є інструмент окремий, він називається кризовий комітет. Це уповноважений суб'єкт, якраз на ринку природного газу. ...*(Не чути)* ринок про електричну енергію можна переглянути. Тому дякуємо за вашу пропозицію, я думаю, що з учасниками ринку і Регулятором ми розглянемо необхідні законодавчі зміни та обов'язково запропонуємо комітету для того, щоб вони були... корелювалися.

В цій частині також хочу зазначити, що на сьогодні, як вже, власне, Олександром зазначено, проаналізовано додаткову роботу, звісно, оперативно робиться, і ті необхідні кроки для того, щоби інформація була в балансі між ринком, закритістю, вони прийняті, і це є живий процес. І ми будемо продовжувати постійно аналізувати ситуацію на комерційному сегменті ринку і розуміти, яка інформація є сенситивною, може бути

використана ворогом, а яку все-таки послідовно потрібно буде обмежувати чи формувати якісь окремі, назвемо, платформи, інструменти для того, щоб поширювати виключно якомусь обмеженому колу учасників тих самих торгів, чи якимось так. Це є плинним процесом, ми постійно його моніторимо як суб'єкт, який формує політику, приймаємо відповідні рішення.

На офіційні запити депутатів, зокрема, які сьогодні присутні, відповідь буде надана. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі.

Козир Сергій В'ячеславович піднімає руку, бачу.

КОЗИР С.В. Дякую, Андрій Михайлович. Дякую, члени комітету.

Дійсно, я в доповнення, те, що було сказано вами, Андрій Михайлович, і паном Олексієм, і Андрієм, і пані Іриною Совсун. Тут питання, дивіться, я працював в області і був керівником в цій комісії на обласному рівні, представники нашого комітету були і на національному рівні, і також подали обласні керівники до національної комісії всіх цих... по ліквідації цих або інших робіт. Давайте так, по-перше, хотілось би дізнатися, хто входить в склад цієї комісії. Там було зачитано паном Олексієм Кучеренком це питання, хто і на якій підставі це робив, і якщо ви посилаєтесь на ГУР МО і все інше, тобто ми розуміємо, що спочатку ГУР МО дали пропозиції, рішення комісії було закрите. Потім, я так розумію, ГУР МО дало пропозиції, що можна відкрити. Тобто повинні всі ці дії бути упередженні. Тому ні міністерство, ні ви особисто не можете аналізувати, якщо ви закрили це, опираючись на контррозвідальні дані, то чим закрили, тим повинні і відкривати. Тому якщо ми до цього повернемося і депутатськими запитами в межах нашої роботи комітету, то буде, я впевнений, дуже багато буде питань. Тому давайте, підтримуючи Андрія Михайловича, попрацюємо для того, щоб нівелювати всі питання і ті помилки, які виникли, їх прибрати, а ворог...*(Не чути)* і давайте боротися з ним, а не зрозуміло з чим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачите, нас підкріпив колишній голова облдержадміністрації, він це дуже добре знає як це працює. Так що спасибі вам, Сергій В'ячеславович.

Добре. Ну, нам головне, ми, до речі, не все критикуємо, є ще інші питання десь на інших біржах якось продається електроенергія, ви бачите, цього особливо не зачіпаємо і не особливо критикуємо, бо там може ситуація трошки інакша, і ми діємо, мислячи, а не просто огульно. Але, якщо є ще в деяких інших бірж є бажання взяти слово щось сказати, то ми можемо слово надати. Якщо немає бажання, то...

_____. Є бажання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу, тоді вам слово.

МАТВІЄНКО Р. Дякую, Андрій Михайлович.

Вітаю всіх присутніх. Українська енергетична біржа, Роман Матвієнко, член дирекції Української енергетичної біржі. Ну я дуже коротко хочу прокоментувати. Ми так само, як і Оператор ринку, отримали це розпорядження. До речі, про те, що в нього внесені зміни, наразі не проінформовані. Можливо, ці зміни нас не стосуються. Але не розкриваючи суті розпорядження, тому що воно все-таки загрифовано, можемо сказати наступне, що із змісту розпорядження було зрозуміло, яка інформація чутлива і яку інформацію необхідно обмежити публічний доступ до неї. Тому ми провели ряд нарад, визначилися з юристами і з, скажімо, іншими, так сказати, учасниками цього процесу. Ми визначилися, яка інформація чутлива і яку ми можемо, вірніше не можемо, повинні обмежити відповідно цього розпорядження. Але інформація про цінові показники, індекси РДН, інформація про середньозважені ціни, по графіку навантаження, по періоду і

так далі, вона не закривалася, вона доступна була весь час на нашому сайті публічно. А та інформація, до якої доступ обмежений, і плюс-мінус це, в принципі, Андрій Михайлович, ви приблизно правильно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завуальовано. Натякнув завуальовано.

МАТВІЄНКО Р. Да, завуальовано. Мова йде приблизно саме про цю інформацію. Тому цю чутливу інформацію ми обмежили, але вона в повному доступі можлива для учасників, зареєстрованих учасників нашої платформи, тобто вони бачать всю інформацію як і раніше. Можливо, не так зручно як раніше, але ця вся інформація знаходиться в доступі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Тобто ми бачимо, що виконання цього наказу біржею і оператором ринку було трохи різне виконання одного і того ж наказу. Що, Інна Романівна, відповідаючи на ваше запитання, не все переадресується на міністерство, а можна мислячі підходити... А, текст був різний. Окей. Кажуть, що був в різних наказах був різний текст. Зрозуміло тоді. Окей. Добре.

Чи є ще в когось... Зрозуміло. Тут все-таки хотілося б, щоб з таким ДСК акуратніше, тому що, в принципі, якщо на базі такого розпорядження закрита інформація, то чому тоді це ДСК? Ми ж бачимо, яку інформацію закрили. Тобто в чому секретність цього?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Чтоб никто не догадался.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так ми ж бачимо, що закрили, значить в наказі писали, щоб закрити таку-то, таку-то інформацію. І все, вже як би відомо, для чого цього?...

Треба, оці всі приховування, вони іноді спрацьовують навпаки, якщо чесно. Починається якийсь інтерес, домисли, якісь, може, навіть підозри. Я

ще раз скажу, я абсолютно щиро кажу, я вірю, що злого умислу в цьому не було, ну просто воно було зроблено трошки, скажемо так, неідеально і породило отакі-от хвилювання на ринку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, дійсно, десь був різний для біржі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Якщо більше немає ніяких коментарів, чи, можливо, у вас щось? Знов-таки ми відкриті, до нас ніяких надходжень, до нас ніякі пропозиції не надходили з цього приводу. До нас надходили по REMIT, ми їх відпрацювали і виштовхуємо в зал, намагаємося, щоб це проголосували. Тут у нас ніяких пропозицій не було. Ми вважаємо, що...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це до міністерства...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... потрібна якась певна секретність, особливо для географічних координат, для фізичних показників ось. Але, наприклад, для таких показників, як фінансова звітність за рік, за квартал, взагалі ніякої секретності немає. Компанія заробила там 500 мільйонів гривень, у чому тут секретність, куди стріляти – по звітності, по продажах, по доходу чи по чистому прибутку, чи податку сплаченому? То єсть не треба як би доводити це все до абсурду, а думаю, що, якщо це робиться все в рамках професійності, коректності, то це завжди всіма нормально сприймається.

Прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я два слова буквально. Я просто ще раз звертаю увагу і колег в першу чергу, і керівника, ви директор, да, правильно посада називається?

_____. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Директор.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Що я так розумію, що саме для того і робилася оця корпоративна реформа, для того, щоб вам, вас достатньо незалежними і відповідальними зробити, розумієте? Ви маєте бути захищені наглядовою радою, у вас же там контракт має відповідний бути для того, щоб ви, власне кажучи, приймали відповідні рішення. І те, про що ми говорили: якщо ви вважаєте, що це рішення ризиковане, то ви мали всі підстави відповідну інформацію надати, в тому числі пану міністру. І може, не було би такого бурхливого обговорення сьогодні.

Я розумію всі нюанси воєнного часу, але, тим не менше, хотілось від вас відповідальності і так само від Національної комісії з регулювання енергетики, до якої так само дуже багато, на жаль, питань стосовно певних дій останнім часом і стосовно їх незалежності в тому числі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я би пропонував подумати, яку інформацію можна більше відкривати, знеособлену, можливо, не вказувати, що там виробник чи не виробник, але подумати, що можна більше. Колись, до речі, вже інформатори частково закривались, до 2022 року, по-моєму, інформації надавалось набагато більше, підсумки за місяць. А чому зараз, наприклад, не можна було би давати там підсумки за минулий місяць, там роботи, там по виробниках, ще по чомусь. Вона ж втрачає актуальність з часом? Втрачає. Тому завжди з якимось лагом, чи за минулий квартал агреговано давати. За квартал там не розбереш, що це було в кінці грудня чи що було там на початку листопада. Більше інформації, це було б корисно. Тому я би і так подумав, проаналізував, яку може там не сьогоднішню інформацію, а там вчорашню, позавчорашню, але давати більш деталізованіше, щоб було більше інформативності. Я би пропонував над цим теж подумати, минулі періоди якісь.

ГАВВА О.О. Якщо ми говоримо про ту інформацію, яку надає Оператор ринку, в межах доступних у нас для правил ринку, ми надаємо всю інформацію. Більше того, ми надаємо її безкоштовно. Більше того, ми надаємо її по АРІ, ми надаємо її по індивідуальним зверненням учасників. Постійні комунікації з будь-ким, хто у нас просить щось, що ми можемо надати, що не порушує анонімність.

Тому, Андрій Михайлович, повністю з вами погоджуюсь. Ми як Оператор завжди готові до будь-якої необхідної від нас роботи. Тому чекаю задач.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Ми особливо не хочемо втручатись, не хочемо. Але відкритість, транспарентність, прозорість це тільки допомагає ринку працювати, і тим більше, щоб хтось не використав це проти нас, кажучи, що ми рухаємось все-таки там не в сторону європейського ринку. Ми хочемо побудувати нормальний цивілізований ринок і хочемо, щоб сюди прийшли більше і більше нових гравців і українських, і не тільки. А нові гравці мають розуміти, якщо вони вкладуть гроші, проінвестують, по чому вони будуть купляти, які є цінові індикативи, до чого може бути у них прив'язана ціна, як вона формується і так далі, і тому подібне. Добре. Цікаво проговорили, тим не менше.

Дякую вам, що прийшли. Ви мабуть, зрозуміли, що будуть критичні питання. Може буде трохи гостра розмова. Тим не менше, спасибі, що прийшли.

Є ще якісь запитання у нас? Якщо немає запитань, то дякую тоді по цьому питанню. Думаю, що ми провели гарну дискусію і зробимо з неї хороші висновки, щоб рухатися далі вперед. Спасибі.

Наступне питання... *(Загальна дискусія)* Я з усіма поділився на пропорційній основі. *(Загальна дискусія)* Я попрошу, якщо є ще такі пиріжки, щоб теж...

Наступне питання щодо реалізації механізму самовиробництва окремими суб'єктами, що використовують установки зберігання енергії, в тому числі ОСББ. Простими словами питання в тому, якщо є домогосподарства або прирівняні до них, чи можна маючи накопичувач і маючи сонячну електростанцію, купувати і закачувати цю електроенергію і потім віддавати її в мережу в години, коли ціна вища, наскільки це коректно, наскільки ці обсяги можуть бути розділені, чи може попадати електроенергія з мережі, чи це страшно, чи це добре, чи це погано, якщо попадає енергія з мережі, як це контролювати.

Я тоді пропоную, щоб Андрій Вікторович там 5 хвилин чи скільки треба презентував думку, презентував ідею, і потім вислухаємо НКРЕКП, міністерство, Олексій Юрійович, ніби були якісь свої думки, і хто, ПУПи, бо ПУПи будуть викуповувати, їх думка теж важлива. І учасників ринку теж можемо, представників ОСББ теж вислухати.

ЖУПАНИН А.В. Да, дякую, Андрій Михайлович.

По-перше, дякую, що погодилися розглянути це, як питання для комітету. Воно стосується законопроекту, який ми розглядали з вами в понеділок, 9183, куди я подав поправку під номером 97, яка, власне, і мала ідею дозволити реалізувати все те, що ви сказали.

Якщо коротко, то ми з вами приймали минулого року Закон про "зелену" трансформацію. Цим законом ми дозволили так званий механізм самовиробництва, коли споживачі можуть встановлювати для своїх цілей потужності генерації і відповідно надлишки цієї генерації продавати в мережу. Сталася доволі цікава як результат реалізація цього закону, доволі цікавий девелопмент стався. Це ОСБББ, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, вони почали встановлювати, звісно, собі сонячні панелі, шукаючи своєї енергонезалежності, і на дадачу почали встановлювати і накопичувачі енергії. І перше ОСББ, яке отримало статус

саме активного споживача, є ОСББ "Порядок Шептицького", і, власне, після спілкування з керівником цього ОСББ з'явилася ідея подати таку правку.

Її загалом перевага, на мою думку, може бути в тому, що надавши можливість надлишки виробництва електроенергії продавати по ринковим цінам, тобто спершу акумулювавши ці надлишки, а потім продавши по ринковим цінам, ми можемо заохотити ряд ОСББ в Україні до встановлення сонячних панелей і до встановлення накопичувачів, що загалом у великому масштабі, якщо ми говоримо про всю країну, може сприяти зменшенню споживання електроенергії з мережі, перше. А друге, це допоможе невеликим чином балансувати систему. Тому що забравши надлишки в пікові години генерації сонячної електростанції та накопичивши їх у накопичувачі, ОСББ може віддати ці надлишки в години, коли іде пікове навантаження на енергосистему і потенційно навіть є дефіцит, і ціна на ринку "на добу наперед" вона досягає своїх максимальних значень. Власне, для того, щоб дати можливість ОСББ займатися такою діяльністю, була подана моя поправка. Проблема зараз полягає в тому, що коли ОСББ реалізовує електроенергію, яку воно накопичило, воно реалізовує її по ціні, по якій ОСББ купує електроенергію. Відповідно ОСББ купує електроенергію по тарифах для побутових споживачів, від нього віднімається ПДВ. І оця ціна 3.60 або 3.40 – це ціна, по якій ОСББ може продати надлишки, акумульовані в мережу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ОСББ не платник ПДВ, воно купує без ПДВ і продає без ПДВ. А продає без ПДВ.

ЖУПАНИН А.В. Так, продає без ПДВ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в зоні лічильники у вас теж можуть бути чи ні?

_____ . Вони обов'язкові для встановлення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви можете купляти... Тобто ваша схема необов'язково збиткова, ваша схема може бути така, що ви вночі купляєте по 2.15.

_____. У нас немає двозонних.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так я ж питаю, чи є двозонні.

_____. Ні-ні, немає. Мається на увазі, що двосторонні лічильники, я неправильно зрозумів ваше питання, але двозонних немає, у нас тільки 4.32 єдиний...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А двозонних немає, це не дозволено чи тому що ви не встановили?

_____. Уточню. У них є погодинні лічильники, але розрахунок у них іде по ціні, однакової в усіх годинах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ОСББ не має права на знижку 50 процентів вночі, чи має? Немає.

ЖУПАНИН А.В. І відповідно для того, щоб... В чому може бути ефект, якщо ми приймаємо таку поправку? Тобто ефект може бути багатосторонній. Перший ефект – це стимулювати ОСББ до встановлення сонячних панелей разом із накопичувачами. Друге – це дозволяти таким чином збільшувати в системі, звісно, що Укренерго їх не бачить, але все одно таке мінібалансування. І гіпотетично, якщо ми говоримо про сотню ОСББ, ми законопроектом про "зелену" трансформацію дозволили таку діяльність суб'єктів ринку, як агрегатори. Тобто об'єднувати ці ОСББ і проводити вже

балансування, яке вже теоретично може бути видно на рівні всієї енергосистеми. І третій аргумент – це те, що таким чином ОСББ може мати додатковий заробіток. Цей заробіток, він не розподіляється, він не є прибутком з точки зору діяльності ОСББ, тому що він не розподіляється у вигляді дивідендів серед учасників ОСББ. Цей заробіток буде використовуватися...

_____. *(Не чути)*

ЖУПАНИН А.В. Не може бути. Я ж кажу, що вони не розподіляються як дивіденди і гіпотетично навіть не можна розподіляти дивіденди, тому що ОСББ не є сам по собі прибутковою організацією, але отримувати такий дохід ОСББ може. Вони зараз продають ту електроенергію по 3.60, це для них дохід по факту, вони цей дохід потім реалізують на забезпечення власної діяльності, тобто для покращення умов проживання мешканців багатоквартирного будинку.

Тому, в принципі, як я це питання зрозумів на початку, воно має більше плюсів, ніж мінусів. Єдиний, напевно, що мінус – це для, не знаю, для покупців електроенергії або для певних продавців електроенергії, що з'являється якесь додаткове, невелике, але додаткове виставлення електроенергії на ринок в пікові години, яке може гіпотетично якимось чином впливати на ціну. В результаті продавці електроенергії можуть трішки менше заробити. Але це гіпотетично, тому що тут об'єми взагалі не ті і масштаби не ті, проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воно не впливає на це.

ЖУПАНИН А.В. Глобально не впливає.

І насправді для ОСББ тут, якщо подивитися цифри, то в річному еквіваленті от у ОСББ "Порядок Шептицького" різниця в році з тим, що вони

продають в ринок або продають там по 3 гривні, це 31 тисяча гривень... 41 тисяча гривень. Тобто це не є той масштаб глобальний, щоб він там якимось чином вплинув на ринок або на енергосистему.

Якщо можна, давайте слово керівнику ОСББ, щоб він ще зі своєї сторони пояснив цю ситуацію, ну, а потім обговоримо вже з членами комітету, чи можемо ми таку правку прийняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Норму. А у вас немає листочка А4 якогось чистого.

Мене ще цікавить, щоб ви описали схему технічно, де стоять лічильники, де стоїть сонячна електростанція, де стоїть накопичувач і як воно все працює.

ЖУПАНИН А.В. І те, що ми б хотіли уникнути, тут ми маємо з вами чітко розуміти, я це зразу пояснив представникам ОСББ про те, що ми не хочемо допустити ситуацію, коли ОСББ може закачувати в цю батарею електроенергію по якомусь низькому тарифу для населення, він є об'єктивно нижчим за ринкові ціни, і продавати в ринкові ціни, тобто це діяльність, яку ми не хочемо допустити. Ми хочемо допустити тільки те, щоб було згенеровано надлишки сонячною електростанцією, щоб вони видавалися оптимізовано і дозволили знову ж таки в ті часи, коли це потрібно енергосистемі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

Прошу, вам слово.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я єдине, Андрій Михайлович, з вашого дозволу, дивіться, в цій проблемі є декілька вагомих аспектів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сто процентів. В мене пропозиція...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви хочете технічні, технологічні, юридичні, економічні. Розумієте, це різні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене пропозиція. Коли ми *(Не чути)* рішення, ми маємо врахувати все і подивитися, плюсів більше чи мінусів більше. В будь-якому рішенні є плюси і мінуси, треба визначити, де справедливість, на якій стороні, і чого більше, плюсів чи мінусів. Тому давайте ми послухаємо, як презентують ідею, а потім ми її з тої, з тої і з тої сторони обговоримо і побачимо.

ДОНЦОВ С. Добрий день. Мене звать Станіслав Донцов, я голова саме того ОСББ, про яке казав Андрій Вікторович. Шановні члени комітету, я вам дякую дуже за запрошення і можливість виступити. Дуже коротко проблематику.

Наше ОСББ перше в Україні отримало статус активного споживача за механізмом самовиробництва і надлишки з жовтня місяця може віддавати в мережу. Всі відповідні додаткові угоди з постачальником підписані, погоджені, паспорт точки розподілу підтверджений, внесені відповідні зміни, двосторонні лічильники встановлені, і ця робота почалась з 1 жовтня 2024 року. І за жовтень ми згенерували і віддали в мережу всього-на-всього 493 кіловати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не має значення, чи 40, чи 400, чи 500, це не має значення.

ДОНЦОВ С. В чому проблематика? Проблема полягає в тому: щоб набути статус активного споживача, організаційно треба витратити на проект, лічильники, роботи. От в нашому випадку ми витратили 150 тисяч гривень.

З аналітичної записки, яку я тільки що роздав, презентував, можна побачити, що, в найкращому випадку, за рік ми отримаємо 35 тисяч гривень компенсації, якщо залишити все, як є. І нам можуть компенсувати побутовий тариф мінус ПДВ.

Пропозиція, про яку казав Андрій Вікторович, - це привести рівень компенсації до ціни РДН. Тоді додаткові надходження для ОСББ можуть скласти всього-на-всього плюс 41 тисяча гривень на рік. І в такому випадку це буде економічно доцільно, тому що зараз, за даними Фонду енергоефективності, вже 140 ОСББ по Україні розпочали роботи зі встановлення сонячних станцій на даху з установками збереження енергії. І для цих будинків економічно просто буде недоцільно навіть ставати активними споживачами, витратити декілька сотень тисяч гривень, щоб набути статус активного споживача. При рівні компенсації 3,60, а реальний рівень компенсації навіть нижче, тому що це максимальна ціна можлива, по факту вона буде нижча: від двох до трьох гривень, - то просто всі ці ОСББ, які збудують сонячні станції на своїх дахах, вони просто відмовляться від ідеї, і реально цікава ідея – законопроект, яким ви дозволили ОСББ набувати такого статусу, економічно стає не вигідно, недоцільно. І рівень вкладень, які треба зробити, організаційних, технічних, щоб набути статусу активного споживача, вони будуть, там, 10-15 років повертати ці кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. По лічильнику. Поясніть, будь ласка, як у вас облаштований, де стоїть лічильник.

ДОНЦОВ С. По лічильнику. У нас облаштований лічильник... По-перше, всі лічильники обліку, які були старі, замінені на двосторонні. По-друге, у нас стоїть лічильник після інвертора.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка у вас адреса?

ДОНЦОВ С. Місто Київ, вулиця Шептицького, 12.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шептицького, 12. Це багатоповерховий будинок.

ДОНЦОВ С. 16-поверхівка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 16-поверхівка.

ДОНЦОВ С. 75 квартир.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 75 квартир. І у вас лічильник стоїть, фізично де він у будинку знаходиться?

ДОНЦОВ С. В електрощитових.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це на першому поверсі десь?

ДОНЦОВ С. В підвалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В підвалі він знаходиться. Стоїть лічильник. Після лічильника що пішло далі, куди йде розводка після лічильника?

ДОНЦОВ С. Після лічильника йде розводка до електрощитових інших, де встановлено обладнання, де встановлено інвертори і установки зберігання енергії. І ще один лічильник потім стоїть уже після, який двосторонній, який рахує електроенергію, яку віддає наша установка генеруюча.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто у вас, на вході у вас стоїть лічильник в підвалі...

ДОНЦОВ С. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І стоїть на виході вже, після всього, коли ваш об'єкт віддає, він же віддає просто нетто, якщо ви щось генерували і щось використали, то лише надлишок і віддається в мережу. Так? Тобто у вас, на вході у вас стоїть лічильник до всього вашого обладнання і на виході стоїть після всього вашого обладнання?

ДОНЦОВ С. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відповідно між СЕС і накопичувачем у вас лічильника немає?

ДОНЦОВ С. Наразі ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таким чином, у вас електроенергія з мережі може потрапляти в накопичувач, проходити всю вашу, проходити ваше там горище і все і виходити назовні.

ДОНЦОВ С. Може.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так получається, що у вас в накопичувач може попадати електроенергія і з СЕС, і з мережі.

ДОНЦОВ С. Ну станом на сьогодні, так, може і з СЕС, і з мережі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От це те, що я озвучував минулого разу. В принципі, у вас немає просто що двозонного лічильника, але тут якби ще був двохзонний, то просто береш вночі і закачуєш...

ДОНЦОВ С. Тобто мова йде про те, що якщо я правильно розумію, поставити додатковий лічильник, який буде рахувати саме згенеровану сонячну електроенергію, і тоді можна просто враховувати ці фактори, що ми не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я кажу, от станом на зараз ви прийшли з пропозицією, я кажу, станом на зараз, якщо ви бачите, що вечірня ціна 9 гривень, ви просто вентель відкручуєте, з мережі до вас заходить по 4.30, ви продаєте по 9, і це відбувається 24 на 7, і вам це вигідно. Як, ви купляєте по 4.30 – продаєте по 9. 9 мінус 4.30 – це ваша маржа. І не важливо, сонце світить чи не світить, як би...

_____. Ціна 9, я хочу зауважити, вона тільки в пікові вечірні години, тобто в ранішні, в пікові, там ціна...там вона, як правило, нижча ніж побутовий тариф об'єктивно. Але ви праві, станом на зараз мова йде про якийсь запобіжник, який не дозволить...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, поки що з лічильниками я зрозумів. Я так і думав, що на вході і на виході стоїть.

Тепер, Микола, скажи, будь ласка, по тих активних споживачах ...*(Не чути)* там скільки вартість буде... *(Не чути)* яка у вас СЕС потужності?

_____. 30 кіловат.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 30 кіловат. *(Шум у залі)*Такий самий, там 150 тисяч гривень.

_____. Єдине, що по Києву і всім детеківським ОСРам треба робити окремий проєкт і погоджувати, це плюс трошки грошей, по тих...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто це об'єктивна ціна 150 тисяч гривень, це приблизно об'єктивна ціна. Я зрозумів.

І ви розумієте, що окупність цього, вона залежить від того, яка різниця між генерацією і вашим споживанням. Тобто у вас стоїть 50 кіловат – це нібито немало, якщо у вас буде високе споживання, то для вас навіть, якщо це буде вартість не 150 тисяч, а 100 і у вас там надлишок цей маленький, то у вас все одно окупності не буде.

ДОНЦОВ С. Дивіться, справа в тому, що в ОСББ споживання дуже легко спрогнозувати, воно фактично не змінюється там рік від року, воно стало. Насоси працюють 24 на 7, ліфт їздить плюс-мінус однаково, світло горить завжди, тому спрогнозувати і змодельовати споживання місць загального користування ОСББ відносно просто. Тому зробити модель і порахувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ви її зробили, коли ви потратили 150 тисяч, ви прийняли...

ДОНЦОВ С. Власне, цей папірець доволі точно прогнозує наші...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, користуючись на тих даних, які у вас були там влітку чи на початку осені, ви прийняли для себе інвестиційне рішення і проінвестували.

ДОНЦОВ С. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це було ваше добровільне рішення.

_____ . Ми не знали, що буде 3.60. Тобто коли ми спілкувалися тут, саме тут з Миколою і так далі, то нас запевняли, що в нас буде можливість продавати по цінам РДН, нас всі запевняли, і Укренерго, і представники НКРЕКП. Тобто фактично нас обманули. Тобто ми прийняли рішення, я говорю як є.

_____ . Давайте так...

_____ . Я говорю як є.

_____ . Не обманули, ситуація...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стоп-стоп. Почекайте.

_____ . Нам сказали, я задавав це питання особисто. Давайте так, я зараз говорю, як це відбувалося саме тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, почекайте. Для того, щоб хтось ...*(Не чути)* це все викладається у письмовому вигляді в законах. Закон про це говорить. Те, що думає Микола, звичайно, важливо, але все-таки при всій повазі до Миколи закон...

_____ . При всій повазі, то не Микола мені дав обіцянку, ну давайте так. Якщо можна, ще раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто дав?

_____ . Тут були представники Укренерго, НКРЕКП.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прізвище, ім'я і по батькові.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. І вони вам дали обіцянку, і ви, доросла людина, зараз нам розповідаєте?

_____. Можна, я закінчу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прізвище, ім'я по батькові.

_____. Можна, я закінчу. Я всіх по прізвищах не пам'ятаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не всіх, одного просять.

_____. Я, сидячи тут, я задав питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ще раз, дивіться, ви чуєте моє питання чи ні?

_____. Я чую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ви чуєте, дайте відповідь на нього.

_____. Так. Яке?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто вам таке сказав, мені просто цікаво з тою людиною поговорити, може, я неправильно розумію закон, людина мені пояснить і я скажу, треба закон трактувати, ми приймемо рішення на комітеті, що комітет має приймати таке рішення, що така стаття трактується так-то і питання буде вирішено. Скажіть, хто вам таке сказав.

_____. Можна, я закінчу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не можна, дайте відповідь на запитання.

_____. Я всіх по фаміліях не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас не прошу всіх. Ви що, я вам маю п'ятий раз те саме повторювати чи що?

_____. Я по фаміліям людей, яких запрошували...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви що, ви сюди прийшли...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ми дуже багато часу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте, Олексій Юрійович. Прийшла людина в якийсь кабінет...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Прийшли бізнесмени, вони хочуть робити бізнес...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна, по черзі. Я вам дам.

Прийшла людина, сіла за якийсь стіл, вирішила серйозні питання. На базі цього обговорення вона приймає ...*(Не чути)* рішення на 150 тисяч гривень, і після цього вона каже, я не знаю, з ким я говорила. Правильно я розумію вашу позицію?

_____. Мене сюди запросив особисто Микола. Сюди запросив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто вам таке...

_____. Я не запитував, як звать людей, які тут були, не запитував. Я говорю, як є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться...

_____. Це ж не звинувачення, я вибачаюсь, це ж не звинувачення від вас. Ще раз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, може, тут прийшла вихователька з дитячого садочка номер 53 і вам розказувала, і ви....

_____. Запрошують людей, які являються... Я вибачаюсь, це такий рівень розмови...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Добре. Такий рівень розмови, ви не знаєте, з ким ви говорили.

_____. Я не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не знаєте. Все, точка.

_____. Ще раз, тих людей, які тут були, от я пам'ятаю, що був Олександр, він підтвердить, от він був.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр це обіцяв? Олександр.

_____. Ні, ще раз... *(Не чути)* Я не можу навіть відповідь вам надати. Ще раз от можна я скажу свою фразу до кінця, ви зрозумієте і тоді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Ви дайте відповідь на запитання, вам хтось сказав, що можна продавати по комерційних цінах?

_____. Тут були представники ДТЕК, ОСР, представники НКРЕКП і представник Укренерго. Я не знаю, як їх звать. Я ще раз повторюю, я не знаю, як їх звать.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Послухайте сюди, або ми зараз закінчимо цю розмову.

_____. Добре. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не питаю, хто тут був, ДТЕК чи не ДТЕК. Вам хтось це говорив? Ви пам'ятаєте, хто вам це говорив? Пам'ятаєте, як він виглядає? Хто вам говорив, що по комерційних, як він виглядає? Він високого росту, низького?

_____. Середнього.

_____. Мужик, жінка?

ЖУПАНИН А.В. Андрій Михайлович, якщо можна, ми говоримо зараз про конкретну проблему. І встановити, обіцяли, не обіцяли – це вже інше питання, це в законі треба визначати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме на сьогодні вони прийняли своє інвестиційне рішення. Ми не можемо міняти. Вони знали правила гри. Якщо їх хтось обманув, мені цікаво, хто їх обманув. Цю людину треба, ну, як мінімум, посадити.

ЖУПАНИН А.В. Дивіться, ми ж законодавці, ми дивимося з вами стратегічно і глобально на законодавство, куди воно розвивається і до чого воно призводить. Якщо ми говоримо про те, що ідея ОСББ "Порядок Шептицького" прийняла це рішення, можливо, там маючи, проаналізувавши краще... ми говоримо про масштаб. Якщо ми говоримо, щоб ця ідея, якщо вона нам подобається загалом, реалізувалася в межах країни, тоді, мені здається, аргументи про те, що можна відпустити ціну і дати можливість торгувати, встановити запобіжники загалом на рівні законодавства і нас з вами як законодавців, вона має місце на життя, якщо для цього немає технічних якихось перепон, якщо немає інших юридичних перепон. Тому давайте послухаємо НКРЕ, Олексій Юрійович, можливо, Укренерго, зрозуміло проблему з усіх сторін.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, тут є ще два моменти. По-перше, треба ввести час на дискусію, то мої питання були про це от, це було питання про чесність дискусії. Тому що правила гри тоді були такі, як вони були, і на той момент з тими правилами гри було прийняте якесь рішення. Не ми ж його заставляли робити. Вони прийняли рішення, проінвестували 150, побачили, що не підходить, тепер поміняйте правила гри під час гри. Зараз це приблизно так виглядає. Тому давайте поміняємо для всіх, хто встановив після 1 січня 2025 року. Оце буде для всіх. *(Шум у залі)* Я жартую насправді, але дійсно це про чесні дискусії. Не можна щось зробити, ти щось помилився, неправильно зробив і переписіть під мене тоді, бо це...

Значить, перше. Очевидно, що... То, як мені виглядає. Я зараз стараюсь коротко сказати своє бачення. Тоді тут, отримується, потрібен лічильник, якщо по суті уже, лічильник між СЕС і накопичувачем, причому електроенергія, яка виробилась в СЕС, вона має піти, використати на власні потреби, бо СЕС встановлюється для власних потреб, для забезпечення власних потреб, має використати на власні потреби. Після того, що використалося і що залишилося після власних потреб, наприклад,

згенерувалося 20 кіловат, наприклад, годин, на власні потреби використалось 10 кіловат-годин, 10 залишилося і це має виміряти лічильник, це має перейти в накопичувач і це далі... оскільки накопичувач не стоїть на виході, то має бути по ідеї ще один лічильник, щоб накопичувач ввечері випустив стільки. Тому що якщо після нього лічильника немає, то може бути так, що сонце в 10 зайшло, а ще решту він добрав і потім на виході уже внизу це ОСББ випустить не 10, а 30 кіловат, але там змішалася і та, що з лічильника пішла, і та, що з мережі, може, якось потрапила, не з сонця. То єсть має бути правильна технічна схема там побудована.

І відповідно треба виміряти, що в накопичувач зайшло, що з накопичувача виходить. І те, що з накопичувача виходить, вироблене сонцем, те можна продати ввечері вже по такій ціні. Це було би справедливо, тому що так лічильниками ми відсікли всю субсидовану електроенергію, а тариф для населення – це субсидована електроенергія. І субсидована електроенергія не може використовуватися, це по суті квазікомерційна діяльність, хоч неприбуткова, але вони отримують якийсь прибуток, який вони використають на озеленення чи на лампочки, на щось. Це щось подібне до цього. Не можна ж газ для населення брати постійно 90 і продавати по 16, навіть якщо ти ОСББ. Це очевидно. Тому тут треба, щоб тільки від сонця. Відповідно треба обкласти СЕС лічильниками і тоді це можна буде продавати, але це будуть надлишки після власного споживання. В моєму розумінні надлишки будуть настільки низькими, що потратити ще на ті лічильники, а це ще буде, не знаю, може, не 150 тисяч, може, 50, може, 100 тисяч, є питання, чи воно буде мати сенс. Тому що зимою, коли гарантовано високі ціни ввечері та СЕС не згенерує, щоб були надлишки, а літом ціни можуть бути не такими високими ввечері, як взимку. Літом будуть надлишки, але ціна може буде не така-то висока, і може через пів року бути новий сюрприз, що ми це все зробили, а виявляється знову не заробляємо і знову нас тут обдурили. Тільки що нас по іменах запам'ятали і потім назвуть, хто це зробив. Тому зразу кажу, може, я чогось не розумію, може, я

помиляюсь, але моє бачення таке. Якщо ми обставляємо лічильниками і вимірюємо, що йде тільки від СЕС, то, в принципі, я не проти. Головне, щоб ця субсидованість енергії для населення не зміщувалась з сесовою ніяк.

І другий момент. Ви СЕС встановили, користувались якимись програмами?

_____ . Користувались міською програмою київською енергоефективних заходів 70 на 30.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, тут є нюанс. У нас же ж недаремно в законодавстві продумали, що ти не можеш брати гуманітарку і використовувати її для комерційної діяльності. Наприклад, "патка", "товка" не можуть взяти гуманітарку і потім з тієї гуманітарки виробляти товари і продавати. Получається, що вони... Ще раз, це квазікомерційна діяльність. Якщо хтось в себе на будинку, наприклад, в хаті, в себе на будинку за свої гроші поставив сонячні панелі і він бере накопичувач і продає, питань немає. Коли в нас Кабмін запустив програму нульового відсоткового кредитування для домашніх СЕС оце останнє, там було сказано, що якщо ти береш нульовий кредит, то ти тоді не можеш користуватися пільговою програмою по цьому... по "зеленому" тарифу. Ти тоді вже працюєш тільки на самоспоживання і продаєш по ціні 4.30 можеш віддавати в мережу. Тому в даному випадку получається... Абстрагуємося, вони стають мініучасниками ринку, бо вони можуть ввечері продавати. Ясно, що вони на ціну не вплинуть, вони маленькі такі, але абстрагуємося від обсягів. Припустимо все розрослося і є велике ОСББ. Є один учасник ринку, який купляє акумулятор, СЕС за свої гроші, вдень закачує, ввечері продає. І є учасник ринку, якому надали по грантовій програмі безкоштовно і він робить те саме. Частково безкоштовно.

_____ . Мешканці сплатили понад 1 мільйон 200 тисяч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А всього воно скільки коштує?

_____ . Загальна 3 мільйони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 3 мільйони. З 3 мільйонів...

_____ . Мільйон 200 – це власний кошт.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А мільйон 800 – це був грант. І, грубо кажучи, ви виходите на ринок і продаєте там же так само з тими, хто це все зробив за свої гроші. Чесно? Я як би розумію, що насправді ви сильно маленькі, ви не будете з ними конкурувати, але взагалі-то це нечесно, тому що якщо хтось зробив за власні гроші, вклав, йому важко конкурувати з тим, хто це зробив за не свої, за грантові гроші. Це ж нерівні умови на ринку. Тому...

_____ . Дозвольте. Насправді ніхто їм зараз не забороняє перейти на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, Олексій Юрійович. А потім Укренерго скаже.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)* ...аспект, яку ми державну програму хочемо, от завдання, який державний пріоритет? Хлопці чудові, хочуть робити бізнес, я їм тільки аплодую, хай роблять бізнес. Хай роблять бізнес на своїх дахах, причому до чого тут бюджетні гроші, до чого тут якісь пільги, розумієте? До чого? Вони хочуть робити бізнес, я дуже добре розумію цю схему, яку Олексій побудував. Олексій, ви тут, ви у нас в гостях як хто, скажіть. У вас десь п'ять посад. Чесно я вам скажу, це дуже важливо. Ні, ні, ні, ні, або він радник голови КМДА, заступника...

_____. Я представник зараз тут Асоціації ОСББ та ЖБК міста Києва.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Сьогодні ви оесбебіст, все, я зрозумів. Тобто ви не інжиніринг, ні це, все.

_____. Я не представляю тут зараз КМДА.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Сьогодні ви оесбебіст, да? Хоча там є валом своїх асоціацій і якби вони зараз почули, а я хочу думку решти оесбебістських асоціацій, вони 20 років, я їх знаю, я з ними варюся, вони відстоювали, що вони негосподарюючі суб'єкти безприбуткові, бо вони на самозабезпечення їх створювали, для самозабезпечення. Ви, пане Андрій, в своїй презентації 25 раз сказали ОСББ, ОСББ. Та до чого тут ОСББ? Намалюйте однакову для всіх картину: для мене, для вас, щоб нам, щоб ми так само ставали активними споживачами, інші будинки, неоесбебешні, хай воно буде і хай вони роблять свої проєкти. Тут же абсолютно інша модель, дивіться.

Скажіть, будь ласка, тобто це київська програма, це наш київський, да, КМДА, дай бог здоров'я, і депутати, да, вони сьогодні з бюджету витрачають в тому числі на АКБ, на проєкти з АКБ?

_____. Є і державна програма, є і київська.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да. Так а ви...

_____. Ми по київській користувалися.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви добирали з державної програми, з фонду, да? Але, наскільки я розумію, зараз дуже модно стало, Олексій дуже цим

займається, і в нього хобі це склеїти дві програми, розумієте, 70 на 30 з міста, це ще 50...

ГОЛОВУЮЧИЙ. По черзі. Ми дамо слово обов'язково.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Олексій, якщо ви будете... то ви получите системного противника вашей всей галиматъи, понимаете.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, я ж його зупинив. Ми по черзі говоримо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Он же самый умный, он все знает.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте без особенностей. По черзі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я знаю про що я говорю. Пан Олексій, знаю його вот очень давно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По черзі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Там, де його активність полезна, это 10 процентов, это хорошо. Один проект на Бажана, 16, куда они запулили 50 миллионов гривен, понимаете, за два года.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас Шептицького.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Бажана, 16. И они рассказывали, что это великий проект, який вони зробили з бюджету київського. Чого ви мої гроші заплатили туди? Яке ви право мали, киян гроші, яких не вистачає, зайдіть у під'їзди сюди, ви запулили на своє Бажана, 16...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. До речі, там у бігах цей ваш голова ОСББ так званий, який десять ОСББ, як його звали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, вулиця Шептицького зараз у нас.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вулиця Шептицького. Розповідати він мені буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він мовчить тихо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я задаю просте питання. Я не проти, двома руками за ОСББ, в першу чергу повірте мені як голові спілки власників житла. Власникам житла потрібний інструмент для того, як утримувати своє, своє майно, розумієте оце, під'їзди свої, нутрянку і все. Для цього створювалось ОСББ, робилося неприбутковою, щоб за рахунок членських внесків утримувати і вести свою господарську діяльність. Зараз хлопці зрозуміли, можна взяти одну програму 70 на 30 міську, яку вони там штовхають, я дуже добре знаю, що і як там ця програма робиться. І навіщо вона, я взагалі не розумію, чому вона йде туди. Береться друга програма, це Фонд енергоефективності, в результаті за 10 відсотків, і вони, більш того, вони ж рекламують її. Вибачте, не ображайтесь, от до вас відверто, ви чудова людина, я би хотів жити у вашому будинку, чесно скажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є у вас квартира до продажу там чи ні?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, я хотів би. Бо якби я мав такого, ну, дійсно, гіперактивний, толковий чолові'яга, я би з задоволенням там жив. Я би мав на шару все би, мав би цю станцію і разом з ним думав би, як мені в будинку

покращити. Але я думаю про 11 тисяч 300 інших будинків Києва і про 150 тисяч будинків України всієї. А там коли це буде?

Тому ще раз. До вас без претензій, повірте, ви навіть... Я ж на вашу сторінку підписаний. Ви рекламуєте і ви кажете, дивіться, поки є вікно можливостей, поки Фонд енергоефективності фінансує, а в нього скільки там, мільйонів 180, я там вчора читав, лишилося.

До речі, Андрій Михайлович, звертаю вашу увагу, це не європейські гроші, це бюджетні гроші, бюджетні, закачані туди в статутний фонд, йому європейці зараз гроші не дають. Це бюджетні кошти державного бюджету по одній програмі і міського бюджету. Ми за 10 відсотків вартості ставимо цим чудовим хлопцям в будинках їх ці станції потужні. А потім вони приходять до нас і кажуть: дивіться, ми купуємо електроенергію як ОСББ за ціною для населення, а хочемо продавати за ринковою.

Вибачте, я тут так сідаю, я вам аплодую. Чесно, я вам аплодую. Я вважаю, що принципові моменти, ми можемо технічні деталі обговорювати, лічильники і все. Якщо ви все це робите за свій кошт, розумієте, нема питань. Нема питань. Робіть як нормальний комерційний проєкт, ми з Андрієм обрахуємо це, бо я не вставив. Ми ж з тобою говорили, я не встановив, бо я порахував, з батареєю він не окупиться при цих цінах, розумієш. І в тебе не окупиться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо дозволити там продавати *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Якщо дозволити, то тоді може бути. Но тоді я ж на рівних, мені тоді не треба якихось там переваг, розумієте, я його буду розглядати, як свій власний проєкт, но не за 10 відсотків від вартості.

Тому тут ключовий момент. Будь-яку вашу я підтримаю обома руками тільки, якщо там через кому написано: якщо при реалізації цього проєкту не було використано грошей місцевого та державного бюджетів. Крапка. *(Шум у залі)* Або інших пільг. Це все. Це моя позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зрозуміло. Включіть мікрофон...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я би дуже просив, он там пан Слободян, бо НКРЕКП ми забули запитати і міністерство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не забули, у нас просто дискусія...

_____. Коротке питання до шановного. А якщо б ми на ринку купували, ви б це підтримали чи ні, не тільки продавали, а якщо б ми як...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Робіть що хочете, тільки без програм з міста. Робіть що хочете.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, чекайте, чекайте.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Робіть що хочете з власними грошима, збирайте, інвестуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви маєте на увазі... Поясніть питання. Ви маєте... Якби ви на ринку купували панелі чи якби ви на ринку електроенергію купували.

_____. По РДН електроенергію. Ми зараз прораховуємо, наприклад, бо ми були на нарадах в НКРЕКП вже двічі і позиція всіх збігається, що ми маємо як держава привести, рано чи пізно підуть ці пільгові тарифи, привести до ринку. Я взяв на себе зобов'язання, я прораховую модель, якщо б наші ОСББ купували електроенергію по ціні ринку, а не по пільговим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам можу сказати... А, прямо весь будинок?

_____. МЗК. Ні-ні, місця загального користування.

_____. Вони будуть іти... *(Не чути)* виробництва, купуватись по РДН і продаватись по РДН.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скажіть... Інтуїтивно так, це логічно.

_____. Нам зараз заважають тільки відключення, щоб перейти на ринок. Ми теоретично готові були розглянути, бо ми не можемо спрогнозувати, коли є мережа, коли немає мережі, особливо в зимовий період, коли сонця мінімум.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте, почекайте, почекайте, секундочку. Секундочку. Пам'ятаєте, що є у нас відео, бажано в мікрофони говорити. У вас 30 кіловат панелей чи 50?

_____. 30.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 30. А накопичувач скільки кіловат?

_____. 90.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 90 кіловат-годин. І з цих 30 у вас надлишки які залишаються зазвичай?

_____. В літній період у нас може залишатися до половини потенційної генерації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 15 цих. Зрозуміло. Тоді я давайте скажу свою думку. По-перше, ви кажете, що були би щасливі, значить, ОСББ, ви просто, мабуть, живете в своєму будинку і ніколи не бачили, не були в чаті ОСББ чи якоїсь управляючої компанії.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. У нас є свій чат.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є свій чат. Я думаю, що бути головою ОСББ – це таке собі щастя і я би не хотів бути навіть такого ОСББ головою.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Так я ж не про те, я казав, що я хотів би такого голову мати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це робота непроста і хто за неї береться...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я так і кажу, що я хотів би.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже добре. Далі, я вважаю, у мене думка трохи інакша, ніж у Олексія Юрійовича. Я вважаю, що КМДА зробила правильна, що зробила така програму і дала таку можливість, треба давати. Тільки ми ж чесно ведемо дискусію, чесна дискусія полягає в тому, що і самовиробництво, і ОСББ, воно... думка там філософська основна зарита в тому, що це забезпечувати себе, об'єднання, що там, співвласників, щоб будинок, співвласників. І, якщо чесно, це було б дуже, не знаю, так непрофесійно, несерйозно сподіватися енергосистемі, що ОСББ будуть ввечері підтримувати енергосистему. Все-таки ОСББ кожен має... якщо ОСББ зробить в себе, щоб була електроенергія, щоб був будинок, все, ОСББ молодці. А енергосистема має будуватися так і професійні учасники ринку мають будуватися так, щоб електроенергія була вдень і вночі.

Тепер до... *(Не чути)* мені здається, що якщо це все обкласти лічильниками, що це точно електроенергія, значить, з сонця мінус власні потреби і пішло на цей, то це нормально, бо це згенерована електроенергія, це не куплена по субсидійній ціні, згенерована, це було б нормально. Але мені здається, що або технічно це може бути неможливо, або це технічно може бути настільки дорого, тих лічильників натикати, що ви, коли поррахуєте, то там окупності ніякої не буде і немає сенсу цим займатися.

Але я тут пропоную дати слово пану Руслану Слободяну, тому що він Голова колишній Держенергонагляду, і він точно знає чи це можна технічно виміряти, чи не можна.

І ще один момент, звичайно, про цей... я навіть поки що для себе не знаю, чи коли за грантові кошти будуються такі проєкти, то чи потім вони можуть вільно продавати, все-таки це не власна інвестиція і грантові кошти даються чому? Вони ж вам даються, тому що подразумевают, що ви це для того, щоб будинок був з електроенергією, щоб мешканці мали...

_____ . Це пріоритет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме тому, тому що якби ви подали заявку, умовно кажучи, кудись там в ЄБРР чи ще кудись, сказали, що ми хочемо тут, я не хочу, може, слово не подобається, але ми хочемо тут виробляти, зберігати, продавати в ринку, отримувати прибуток, цей прибуток ми не можемо розподіляти, але ми його можемо потратити, курити собі якийсь автомобіль, ще щось, може, там газони зробити, то думаю, що ЄБРР сказало, ні, ні, під таку торгівлю ми, мабуть, вам не дамо, бо це вже...

_____ . Для розвитку бізнесу могли б, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це вже інша історія чуть-чуть. Тому...

_____ . Це кредитні кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому тут... Тим не менше я пропоную, давайте пану Руслану Слободяну, чи можна технічно виміряти, що це СЕС згенерувало, це не з мережі зайшло, витратилось на власні потреби: на освітлення місць загального користування, на ліфт, і потім після цього всього залишки дійшли до накопичувача, там збереглися, з накопичувача вийшли, з мережі нічого не добавилося, з накопичувача вийшли і пішли поза будинок, кудись там у ринок. Технічно це можна...

_____ . Добрий вечір, шановний Андрій Михайлович, шановні народні депутати і всі присутні. Дозвольте я трошки ширше прокоментую, починаючи з того, звідки взялися там, можливо, обіцянки, що є можливість продавати на РДН.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте. Секундочку, може, вас просто ці хлопці впізнають, що це ви тут були.

_____ . Ні, це був не я.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підходите, середнього росту, без зайвої ваги, чоловічої статі. Не ви. Я перепрошую.

_____ . Ці питання унормовані Постановою Кабінету Міністрів № 483 від 5 червня 2019 року, це Постанова про ПСО. І там, дійсно, передбачено, що продаж такої електроенергії ОСББ має здійснюватися за ціною РДН, але не вище ціни, за якою здійснюється постачання електричної енергії в такому ОСББ. Тобто якщо він купує електроенергію у постачальника універсальних послуг по 4,32, то і продавати має не вище як по 4,32. А ціни РДН теоретично можуть бути іноді нижчі.

Разом з тим є можливість продавати по ринковим цінам, але для цього потрібно змінити постачальника і купувати електроенергію тоді за вільними цінами на ринку. Для цього не потрібно дійсно ні в першому, ні в другому випадку якихось додаткових лічильників. Правда, тут постане питання там уже розділення внутрібудинкових мереж так, щоб відділити там квартири окремо, ліфти окремо і тому подібне, це теж будуть певні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер складно.

_____ . Якщо розглядати гібридну модель, що ОСББ хоче купувати електроенергію за пільговими цінами, а продавати за ринковими, то, дійсно, потрібно вирішити, як це схемно укласти лічильниками. І тут найбільшу проблему я бачу, теоретично можливо все, але якщо батареяка, накопичувач стоїть поблизу сонячної станції, між ними там постійний струм. Як рахувати постійний струм, ну, я не пригадую, у нас в реєстрі лічильників постійного струму. Якщо це проміжно переводити в змінний струм, то це ми отримаємо вже два комплекти інверторів, що само собою ще подорожчання. Теоретично можливо, якщо на це буде політична воля, але готових схемних рішень на це поки що немає.

Дякую. У мене, якщо коротко...

А, ще маленьке. Я думаю, що ізначально от з самого початку ці проекти започатковувалися не з метою заробітку, не як комерційні проекти, а все-таки для резервного живлення внутрібудинкової інфраструктури ...*(Не чути)* і так далі. А вже потім виникла думка, а як можливо на цьому заробити чи ні. Тому говорити про те, що хтось там даремно вклався і не отримав результат, тут буде не зовсім вірно. Все-таки головна мета – це заживити там найважливіші внутрібудинкові струмоприймачі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олександр Карпенко, Укренерго.

КАРПЕНКО О.В. Дякую.

Щодо коментаря, я хочу дійсно підтвердити, є норма на підзаконці, насправді ці норми, вони приїхали з Закону про альтернативні джерела. Значить, там іде розмова про те, що в разі, якщо приватне домогосподарство, що працює за механізмом, саме виробництво використовує установки збирання енергії, відпуск електричної енергії здійснюється за ціною на ринку "на добу наперед", тобто ідентичне ... *(Не чути)*, але не вище ціни, за якою постачальник універсальних послуг здійснює постачання. Тобто не вище цієї фікси. Тобто фактично зараз у колег немає обмежень вийти з діючої комерційної пропозиції ПУП на вільні ціни і працювати за договором самого виробництва повністю, купуючи по ринку в конкретні години і продаючи по ринку в конкретні години. Насправді нам як ринку, як на мене, нецікаве джерело походження електричної енергії, воно було спожите з ринку в батареї або згенеровано станцію на об'єкті, тут в даному випадку вже нецікаво.

Значить, ця норма в законі, наскільки я розумію, коли комітет приймав її, вона якраз слугувала головній меті, те, що ми всі тут обговорюємо, це унеможливлення перепродажу електричної енергії, яка продається в рамках фіксованих цін через ПСО. Тобто основне завдання було це надавати можливості купувати по ціні неринковій і продавати по ринковій.

Як на мене, ця норма в законі зараз, вона каже про метод вирішення проблеми, але не каже про саму мету. Тобто ця мета, яку ми всі розуміємо, вона зараз в законі не зовсім коректно сформульована. То у нас була пропозиція це формулювання в законі... Пропозиція, яка зараз є, розглядається на комітеті, де ми намагаємося виписати окрему категорію споживачів ОСББ, її не було в законі. Як на мене, це не зовсім коректно зараз, зараз його додавати і робити ці виключення, виключення для ОСББ. Я би насправді пропонував поміняти діючу норму щодо приватних домогосподарств, яку намагався застосувати ваш постачальник. І він сказав:

"Вам же також по фіксованій ціні, тому це не можна робити". Значить, відповідно я би запропонував поміняти цю норму, написавши в ній саме мету, тобто сказавши, що споживачі, які отримують електричну енергію по фіксованих цінах, не можуть перепродавати електричну енергію, робити енергетичний арбітраж. Тобто описати в законі саме кінцеву мету, а далі дати можливість на підзаконці, на рівні нормативних актів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зовсім не розумію, для чого це. Вони і так не можуть цього робити.

КАРПЕНКО О.В. Вони зараз теоретично, якщо... Давайте так, норма в законі каже виключно при приватні домогосподарства. Це просто, коли вже пішов..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але є постанова ПСО, яку зачитали...

КАРПЕНКО О.В. Вона приїхала з закону насправді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка різниця, звідки приїхала. Говорить, що можна продавати по ціні, але не вище ніж по тій ціні, по якій ти купуєш. Для чого нам просто плодити щось, робити вигляд, що ніхто не розуміє, яка є ситуація і ще раз переписати норму. Ми що тут заради процесу будемо якогось. Ну, всім зрозуміло, ОСББ зараз не може продавати. А ви пропонуєте в законі написати, що ОСББ не може продавати по РДН, якщо купляє по ціні для населення.

КАРПЕНКО О.В. Я пропоную, по-перше, не описувати в законі ОСББ, описати якраз для споживачів, для всіх. Перший момент.

По-друге, розв'язати... В чому саме зараз питання полягає. Коли намагаються в рамках однієї площадки, одного споживача, отримати

електричну енергію в рамках двох тарифів: перший тариф для населення на електроустановки загального користування. І та енергія, яка заходить на їх батарею і виходить з неї в мережу, торгувати по ринку, тобто займатися енергетичним арбітражем в рамках цієї установки. Значить, якщо ми спробуємо описати модель, коли частина енергії, дійсно яка заходить, споживається площадкою багатоквартирного будинку, вона ділиться на два обсяги. Один обсяг, який заходить на батарею, на накопичувач, і там є лічильник і він ставиться зараз по кодексу. А інший обсяг, який іде на загальні установки, іде зараз там по фіксованій ціні для населення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нічого непонятно. Ви можете якось пояснити, щоби було зрозуміло, що ви пропонуєте зробити, простими словами, в двох реченнях.

КАРПЕНКО О.В. В двох реченнях. Описати в законі кінцеву мету унеможливлення перепродажу електричної енергії, отриманої по фіксованій ціні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона і так описана. Ще щось хочете окрім цього, чи ні?

КАРПЕНКО О.В. І після цього на рівні підзаконки описати механізм продажу і викупу електричної енергії за двома різними цінами в рамках однієї площадки, така практика в підзаконних актах НКРЕКП існує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, секундочку, ви можете не підзаконні акти, це оцей от набір тих, а що ви хочете зробити, простими словами. Забудьте, от ви пояснюєте своїй сусідці, яка вчителька в школи, що ви хочете дозволити зробити?

КАРПЕНКО О.В. Я кажу про те, що в рамках...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що ви хочете дозволити зробити?

КАРПЕНКО О.В. Обсяг енергії, який заходить на площадку, поділити на два обсяги: той, що іде на побутові потреби, по фіксованій ціні, і той, що іде на накопичувач, по ціні ринку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Той, що іде на накопичувач, він заходить з СЕС, а не з мережі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Насправді ці інвертори дозволяють заряджати батареї не з СЕС...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так в тому то і справа, у нас на початку ми домовилися, що це зарядка з СЕС іде тільки.

_____. Можна, коротко?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що тоді як получится, тобто ви пропонуєте, щоб ми дозволили субсидовану електроенергію...

КАРПЕНКО О.В. Ні-ні-ні, якраз не субсидовану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вся електроенергія, яка заходить туди, вона є субсидована, тільки від сонця не субсидована.

КАРПЕНКО О.В. Ще раз, дивіться, на початку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вся електроенергія, яка йде субсидована, вона заходить туди, і щоб поділити, один обсяг іде на споживання, там на холодильники, а другий обсяг іде на батарею, і потім що, і потім з батареї іде куди?

КАРПЕНКО О.В. От в цей період часу в нас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І потім з батареї йде куди?

КАРПЕНКО О.В. Залишилася батарея. Далі в іншу годину іде відпуск цієї енергії, і далі, зрозуміло, що частина енергії іде на споживання загальнобудинкових, а інша частина виходить назовні на площадки, назовні в мережу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І по якій ціні?

КАРПЕНКО О.В. Ну зараз вона викупається в рамках...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ви пропонуєте по якій ціні?

КАРПЕНКО О.В. По РДН.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви пропонуєте, щоб зайшла субсидована, побула в батареї... Як ні, ви тільки що це пояснили, щоб зайшла субсидована, побула в батареї, частина спожилася, частина вийшла і продалася по ціні РДН.

КАРПЕНКО О.В. Вона при заході ділиться на два обсяги. Вона міряється, те, що зайшла в батарею...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та неважливо, якщо вона по 4.30, то вона субсидована.

КАРПЕНКО О.В. Ні. Вона якраз має рахуватися, та, що зайшла в батарею, по ціні РДН. В тому то ідея.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто щоб в цього споживача одночасно було два постачальника?

КАРПЕНКО О.В. Один постачальник, у якого є два обсяги: один іде по фіксі, один іде по РДН.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

І я пропоную, щоб Укренерго був таким постачальником, займався цією тягомотиною, де міряти два різних цих...

Дивіться, хлопці...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А ПУП можна послухати якогось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте. Можна продумати багато різних схем, якщо для когось. Я, пане Олександр, нагадаю, ви мені пів року тому обіцяли якусь там суперфеноменальну програму, як по електрокотлах можна зменшити споживання, бо це для нас проблема. Я її чекаю до сих пір, нагадую, буду ще чекати.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Можна я?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Бо всім накидувати роботу можна, тільки ж коли ми домовилися, що ви її пришлете, то ви пропали і забулися. Був такий момент, був же такий момент.

Дивіться, хлопці, я ще раз вам скажу, зараз ми займаємося, як би підібрати культурне слово, бо зразу приходить некультурне слово, ми займаємося чимось, як би... В реальності, дивіться, якщо ви забезпечили себе електроенергією, ви вже сильно допомогли енергосистемі. Тому що ви допомогли собі і тим ви допомогли країні. Ви взяли закачали, якщо ви з тієї батареї ввечері споживете енергію – супер, молодці. Питання ж не тільки про заробіток грошей, завжди... чому це робити, бо це допомагає енергосистемі. От все, ваш будинок кожен вечір допомагає енергосистемі. Якщо так буде кожен будинок за гранти, за ще щось, це буде круто. Того ви робите велику справу, що займаєтеся розвитком ОСББ і розвитком грантів. КМДА програма теж хороша. Тільки ця хороша справа, вона, на мою думку, має бути широкого масштабування, а не щоб у вас склалася специфічна ситуація, що у вас супервелика батарейка 90 кіловат-годин і відносно невелике сонце 30 кіловат, і ви не знаєте, що з цією батарейкою робити.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви хочете завантажити її...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам скажу чесно, якби це все ви робили за свої гроші або я робив за свої гроші, 90 кіловат-годин за свої гроші я б в житті не ставив, тому що це нераціональне рішення, нераціональне рішення. І зараз це нераціональне рішення ми стараємося впихнути, як його можна максимально використати, що з нього можна вижати, тому ми тим займаємося. В 99 інших процентів ОСББ такої проблеми немає скоріш за все, особливо там, де більше за власні гроші роблять, тому що 30 кіловат-годин отак з головою хватає. Я собі теж ставив і батькам ставив, я прекрасно знаю, про що я кажу, бо я на це тратив свої гроші.

(Загальна дискусія)

Має бути ефективність на одиницю вкладених грошей.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Роблять, як вони, оскільки там дарована ця вся програма. Якби за свої гроші робили, вони б і не робили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку. Тому ви все правильно робите, якщо є такі програми, їх треба розвивати, їх треба, якщо є навіть є 90 кіловат-годин, можливо, поправити програму КМДА трошечки, щоб на кожен будинок йшло не 90, а нехай це буде три будинки по 30 кіловат-годин, аніж один і 90, і тоді це буде ефективніше для системи. У нас три будинки багатоквартирні будуть із світлом і будуть накопичувачі там, і не буде зайвої електроенергії, яку треба кудись продавати. Тому тут краще більшу кількість будинків покрити, можливо, батарейками з меншою ємністю. Ви робите все нормально, все правильно.

З того, що тут виглядає, якщо почати мудрувати, що казав Саша, що ділити обсяги, один постачальника, одного по ціні РДН, другого по пільгових цінах, пообкладати лічильниками все, перед інвертором, після інвертора, накладні затрати на все це будуть такі, немає смислу ніякого. Воно, чесно, не має сенсу. Навіть якщо ми законом дозволимо, що ви можете, головне, щоб був прилад обліку там, там і там, ви порахуєте, скільки це треба, і воно не має сенсу, бо це ми трошки придумуємо штучно.

Тому у мене пропозиція наступна. Ще пан Микола Колісник, якщо він з нами, ми йому слово дамо. У мене пропозиція, щоб хтось просто, от Руслан Слободян в цьому розуміється, або ви, можливо, когось знаєте, щоби намалювати технічну схему, як обставити лічильниками оце, щоб точно виміряти, що від СЕС йде після споживання йде на це. І коли хто намалює технічну схему, то далі можна кошторис тої схеми побачити. І по кошторису буде видно, якщо це 10 тисяч гривень, можна приймати і запускати, якщо це 210 тисяч гривень, то навряд чи це має сенс того, що там буде окупність тих всіх буде, не знаю, десять років, це як би не має сенсу. І тоді нам ситуація як би прояснить. Бо тут ми трошки все штучно цей як би робимо.

А на завершення свого виступу я хочу вам, у нас будинок обговорює створення ОСББ, я би хотів запросити вас стати головою нашого ОСББ, залучити туди оці програми, і в нас на будинку теж таке поставити, ми були би щасливі, навіть не продавати в ринок, а просто щоб у нас була СЕС і батарея накопичення.

Прошу слово Коліснику.

КОЛІСНИК М.О. Дякую за надане слово.

Я лише можу сказати, що в рамках стратегії розподіленої генерації якраз питання, зокрема, із Олександром Карпенком обговорюємо питання розділення обсягів за різною тарифікацією. Адже навіть ...*(Не чути)* розподілених мережах чи ...*(Не чути)* ізольованих режимах необхідно буде обчислювати продукцію за різною тарифікацією. Якраз встановлення відповідного комерційного вузла обліку є сакрально важливим питанням.

Тому, якщо на сьогодні до цієї редакції немає, назвемо, консолідованої позиції для її прийняття, то ми беремо її в роботу, і дійсно її потрібно разом з Регулятором в першу чергу пропрацювати як у вузлі обліку. Але це має бути консолідованим рішенням, і ми розуміємо, що ОСББ без цієї, назвемо, основи не буде мати комерційного обґрунтування для розвитку і подальшого встановлення джерел для як покриття власних таких дій в активному споживанні. Тому це важлива річ, але дійсно вона має бути збалансована і мати чітке технічне обґрунтування розділення ресурсу за різною тарифікацією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І давайте, у мене прохання теж, подивіться також, яка буде вартість, те, що я говорив, щоб я не повторював, схему, які там треба лічильники, яка вартість цього, і ви побачите, чи є сенс, чи немає. Потім це перекласти на кошторис, скільки це коштує...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я два слова і там Львівенергозбут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, ви два слова, Олексій і тоді Львівенергозбут.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дивіться, ми розуміємо, просто ще раз дефініція топ-понять, от підіймаємося на рівень вище. Бо я розумію вашу проблему, чесно, це не дифірамби, я з повагою до вас, але я розумію вашу проблему. Дивіться, розподілена генерація, зрозуміло, це пріоритет. Казати, що у нас ОСББ стане там якимось окремих флагманом там розподіленої генерації, це трошки смішно, бо ми розуміємо, що розподілена генерація, ну все ж таки це буде її там по інших схемах, або потужні гравці, або муніципалітети і оцей гігават минулого року, 4 гігавати цього року, я нагадую.

Я до чого іду, ця проблема виникла не у зв'язку з розподіленою генерацією, а у зв'язку з обстрілами і відсутністю електроенергії. І абсолютно зрозуміло, що вона під гаслом стійкості, да, зручності. За зручність треба платити. Бо, коли я особисто порахував проєкт з батареєю, я поки подумав, ні, він мені поки не вигідний. Сонце окремо з... – да, це нормально, це буде, а з батареєю це вже для зручності, но за це треба платити. Ви щасливчики, яким подарував бог з неба, ми розуміємо, хто оплатив. Но робити на цьому державну політику, як на мене, це абсолютно неправильно, розумієте.

А тепер останнє, отут дуже важливо, бо я вчора мав розмову і з Києвом, я розумію, що насувається на міста, яка там колосальна проблема насувається. Тариф треба підіймати на утримання цих будинків, і причому кардинально, там нічого не б'є, розумієте. Грошей немає, вони розпорошили ці гроші куди-завгодно, зібрати їх не можуть в першу чергу в Києві, і зараз тут реально буде катастрофа в першу чергу, я так розумію, по цим тарифам на утримання.

До чого я веду? Зрозуміло, це питання треба задавати Кличку, Пантелєєву, депутатам Київської міської ради. Ви розпочали дуже непогану

проблему по цим ІТП. ІТП – це горлове для Києва, розумієте? Бо теплозабезпечення і регулювання споживання – це ключове, що може збалансувати теплокомунальників з Нафтогазом.

Я зараз її не бачу. Ви ж так само 70 на 30, і я, наприклад, підтримував це, розумієте, бо в кожному будинку дійсно там був економоефект, і, головне, вони балансували споживання на цьому. Зараз воно якось 70 на 30 вже кудись там заховалося, вже неважливо, давайте ставити батарейки, давайте це. Я за те, щоб ця програма 70 на 30 функціонувала, але, як на мене, в першу чергу ви по теплу збалансуйтеся, у вас борги шалені перед НАК "Нафтогазом" – це перше. А друге, задаю питання: а скільки будинків київських, відсоток, з лічильниками тепла на сьогодні, ви знаєте чи ні, як радник позаштатний Пантелєєва?

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні, ну як? А я йому як раднику позаштатному задаю. 85 відсотків. До сих пір ще 15 відсотків будинків без лічильника тепла.

Андрій Михайлович, я до чого: це треба завдання ставити правильного розподілу бюджетних коштів. А ці проекти, безумовно, мають фінансуватися як бізнесові, нормальні, розумієте, от те, що вам дають, обома руками я тільки це підтримую, хай вони як бізнесові.

У вас є надбання, у вас дах є, да? У вас є дах, який ви хочете використовувати так само, як зараз всі торгівельні майданчики, бізнеси. Всі на дахах зараз будують сонце. Чудово, ми вам аплодуємо! Чим вам допомогти? Тільки не просіть грошей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не зовсім бізнес. Все-таки потрібно, щоб під час відключення, коли будинок має більше 10 поверхів, ліфт якщо не працює, це

велика проблема, особлива для мам, там, з колясками. Тому це не просто бізнес.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А можна тоді формально прописати? Тоді давайте говорити не про ОСББ... Андрій Михайлович, я повністю вас підтримую: Київ має із своїми багатоповерхівками специфічну проблему, це, дійсно, життя. Тоді давайте викидаємо, що це для ОСББ, і кажемо, що це для житлового фонду високоповерховості має бути спеціальна міська програма підтримання... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хтось має їх представляти.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Або керуючій компанії, або ОСББ, нема питань. Що заважає керуючим компаніям...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так воно так і є зараз, воно зараз є: або керуюча компанія, або ОСББ. Так воно зараз і є.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Керуючі компанії в цьому плані не роблять нічого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можуть, можуть, я дізнавався.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Тобто я до чого? Тут методологічно вона має бути справедливою, розумієте, щоб не відчували, що хтось...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але я не згоден з тим, що це просто бізнес. Це не бізнес, ліфт потрібен. Або, наприклад, насоси, які подають тепло і воду. Це ж теж... *(Не чути)*

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Погоджуюсь, але ж я зразу запитую: а будинок без ОСББ, там інші кияни...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ну, просто їм треба якось зорганізуватися, щоб управляюча компанія пішла, хтось має піти як би...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А щоб управляюча прийшла компанія, має бути що? Олексій, ти ж знаєш це. Тариф має бути, без тарифу не зайде управляюча компанія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій, якраз природно слово передаємо.

_____. Дякую.

Давайте ми все ж таки поговоримо ради того, чому ми зібрались. По-перше, я за освітою інженер, тобто я сюди йшов не для того, щоб обговорювати, скільки ми заробляємо як бізнес, да. То єсть ви ж бачите, що тут цифра за рік, за рік 35 тисяч гривень, це не бізнес, я вибачаюсь, да...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це заробіток.

_____. Коли в нас облік вартує, тільки облік для того, щоб це все у нас працювало, вартує 150 тисяч гривень, тобто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто це 5 років окупності.

_____. Так, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це нормально.

_____. А 5 років – це не окупність. *(Загальна дискусія)*

Дивіться, ми ж домовились з вами, що ми один іншого не перебиваємо.

_____. Від яких витрат?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не знаю. По черзі.

_____. Ми ж домовились, що ми не перебиваємо.

_____. Від яких витрат?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій.

_____. Я ж сказав, що для того, щоб у цьому будинку з'явився тільки облік, тільки облік, це вартувало 150 тисяч гривень.

Чому це питання взагалі виникло? Ви от взагалі праві з точки зору того, що ця вся ситуація розвивається тільки завдяки тому, що у нас зараз завдяки обстрілам відключається електрична енергія. Я не згоден з тим, що це проблема тільки високих будинків, тому що, от як ви сказали, якщо в будинках є насосне обладнання, воно не працює. Тобто коли вимикається світло, у людей не працює ні вода ні гаряча, ні холодна, ні тепло. Ліфти – це окрема тема, да, то для високих будинків це теж важливо.

Але коли ми почали з'ясовувати, як це ставити, ми потрапили до такої ситуації, коли взимку нам потрібна одна потужність, літом нам потрібна інша потужність. І ми сонячну генерацію розраховуємо із того, щоб вона у нас хоч щось нам давала все ж таки взимку. І коли ми це все розраховуємо і це все ставимо, ми з'ясували, що літом в нас дуже великий надлишок, і в нас виникло питання, чи можемо ми цей надлишок якимось чином реалізувати. Якщо ми його реалізуємо, да, то ми і допомагаємо мережі, ми допомагаємо системі, плюс якщо в нас є батарейка, я скажу, що в нас більшість встановлює X2, X2,5, тобто немає такої ситуації, що в нас 30 кіловат сонця і

30 кіловат батарејка. І навіть у державній програмі по "ГрінДому" нам сказано, що там Х2 повинна вона бути, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас Х3.

_____. Ну тут Х3, да, тому що, коли ми рахуємо, яким чином це зробити краще, то саме літом, да. Тобто у нас зараз вибір такий: або ми в батарејку це набираємо і цим користуємось, або ми не можемо цим користуватися, нам цього не вистачає.

І питання виникло яке? Якщо ми намагаємось розвивати таку ж саму генерацію, да, маленьку, да, вона не потужна така, яка на рівні держави і так далі, але якщо ми намагаємось її розвивати, то ми спробували знайти варіант, яким чином ми зможемо генерувати її в мережу і окупити наші витрати, які ми зараз повинні понести, коли ми встановлюємо облік. Якщо ми не покриваємо навіть облік, ви ж замітьте, що ми не говоримо зараз про окупність вартості обладнання, яке було встановлене саме за грантові кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що для власних потреб.

_____. Саме за грантові, тому що облік встановлений не за грантові кошти, облік встановлений за власні кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

_____. Для того, щоб в тому числі допомагати системі, як би це не звучало. Тому що... тобто ми зараз, ще раз, ми говоримо про дуже маленькі цифри. Якщо ми зараз відмовляємось від цього, от ми після розмов в НКРЕКП, ми після... от коли отримали рахунок і там побачили, що 3 гривні за кіловат, ми зрозуміли, що так воно працювати не може, ми не можемо вмовити зараз інші будинки, ще раз повторю, один будинок на всю Україну,

один наважився це зробити. Ми зараз не звинувачуємо, тобто ми от особисто разом з головою ОСББ, ми тоді прийняли рішення, що ми так зробимо, тому що так захотіли, да, тобто це наш вибір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій.

_____ . Я зараз закінчу, буквально ще хвилинку. Ми зараз будемо йти по іншому шляху, тобто, починаючи десь з квітня, тобто особисто він прийняв рішення, Стас, що він спробує перейти на РДН повністю, тобто відмовиться від тарифу, який в ПСО, і буде купляти по ринку і продавати по ринку, і спробуємо, глянемо чи є в цьому можливість окупити оці витрати саме на облік.

Я ще раз хочу сказати, що облік в цьому будинку 150 тисяч, в іншому будинку на Троєщині нам виставили 400 тисяч, а два будинки на Подолі зараз великі, нам виставили рахунки майже мільйон. Я вибачаюся, це взагалі неможливо. Взагалі. Воно ніяк працювати не буде. І я як інженер, я розумію, що якщо ми будемо ставити такі системи і не будемо їх використовувати зараз для того, щоб балансувати навіть в тих маленьких цифрах, це недержавницька позиція, я вибачаюся. Якщо ні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стоп, стоп, стоп, стоп. Ви як інженер давайте за інженерні позиції, а не це, як інженерні позиції ви порахували, скільки коштують лічильники, щоб виміряти, що це саме сонце йде на накопичувач? Ви інженер? Інженер.

_____ . Це наступне питання, яке ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви це порахували?

_____ . Да, у нас є прилади...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ви як інженер, ви ж наголошували сьогодні три рази, що ви інженер.

_____ . У нас є прилади, які зараз дозволяють це рахувати недорого, але ці прилади не являються у нас в державі лічильниками, от в чому проблема. Якщо ми не можемо їх використовувати як лічильники, хоча...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що це за такі прилади?

_____ . Смарт-метри. Їх використання навіть стоїть як вимога для того, щоб прийняти участь в програмі "ГрінДІМ" в державної.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я не знаю, ви вже починаєте якісь свої прилади туди добавляти, давайте...

_____ . Ні-ні, це не мої прилади, вони... цей прилад врахований в програмі "ГрінДІМ" і він встановлюється...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер далі. Зрозуміло. От ви як інженер порахуйте, що треба обкласти, прилади обліку, для того, щоб саме сонячна електроенергія попадала, з мережі не попадала... *(Не чути)*

_____ . Це ми почули. Так, це гарна думка, ми це зробимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...і тільки сонячна електроенергія виходила. Порахуйте, спочатку технічна, а потім фінансова.

Тепер я як економіст вам кажу, я ...*(Не чути)* розрахунки, з вашими розрахунками 35 тисяч 310 – це вже ми допустим, що це таке і ми просто

рахуємо вже, не про принципи говоримо, а конкретно про економіку, фінанси і розрахунки. 35 тисяч 310 гривень в рік заробітку отримується. Потратили ви на це, я знаю, своїх коштів 150 тисяч гривень, заробили 35.310, окупність 4,3 роки. Окупність 4,3 роки, що, в принципі, є непогано, можна взагалі нічого не вигадувати нового, якщо це такі реальні припущення, просто працювати по цьому бізнес-плану, оскільки і сонячні панелі, у них 25-30 років може бути робота, і накопичувачі, там 10-15 років може бути робота. Він два рази за чотири роки і три він окупиться і далі ти ще шість років чи ще десять років на ньому заробляєш. 4,3 роки – це непогана окупність. Те, що пропонуєте ви, це щоб в рік заробляли 76.505 і окупність стала менше двох років. Я не впевнений, що ми маємо приймати закони, які гарантують окупність, щось спеціальне придумати, щоб гарантувати окупність менше двох років, при всій повазі, чесно. Я розумію, якби там була окупність десять, я спочатку подумав, що взагалі немає окупності, 15 років, я ж взяв...

_____. Ви ж рахуєте окупність саме проектною документацією, але є ще 1 мільйон 200, які поставила... жителі скинулись на те, щоб купити сонячну станцію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно. Але вони тепер в платіжках за обслуговування прибудинкової території не платять за ліхтарі, за освітлення МЗК – місць загального користування, за використання ліфта. Вони ж це все ставили не для продажу, вони це все ставили для того, щоб був будинок, а для продажу вони докупили лише це. Це в них йшло по програмі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)* Так треба по сукупному проекту рахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 150 тисяч гривень у них по програмі не йшло. Все, що було по програмі, вони по програмі взяли, і треба порахувати, скільки вони тоді економлять.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Три мільйони...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто тоді треба...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку, секундочку. Тоді треба рахувати так: в них була раніше платіжка там за цю, за сервіс будинку була платіжка там, не знаю, 500 гривень на квартиру, стала не 500, а 400 гривень. Всього там в них скільки квартир? Сімдесят п'ять квартир, 100 гривень кожна економить. І оце от рознести, порахувати, скільки на мільйон 200 вийшло. Це ми рахуємо мільйон 200. А тут вони докупили обладнання спеціально для продажу в ринку. І я тепер рахую, скільки ефект від продажу в ринку і скільки коштує обладнання для продажу в ринку, так коректно рахувати. І так буде, що у них це обладнання окупиться за два роки, менше два роки, бо 76 помножити на 2, це отримується там, ну, майже два роки. А так чотири, три роки.

_____. Можна, мені буквально слово на хвилинку. Дивіться, ми на комітеті ніколи, коли б не приймали рішення, я не пригадую, щоб ми прямо сиділи рахували окупність якусь для конкретного бізнесу, тому що ми рішення не для бізнесів приймаємо загалом, не для того, щоби...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було.

_____. Дивіться, ну, от ми... у вас була ідея і абсолютно правильна ідея прокладати пряму лінію між виробництвом і споживанням.

Пригадуєте, так? Ми не рахували, скільки коштує прокласти цю пряму лінію, чи бізнес буде там окуповувати її, чи не буде, да. То єсть це питання, як я це бачу, я, можливо, бачу в своєму це якомусь світі, але як я це бачу. У нас є... Ми з вами завжди відповідаємо за стратегічні речі, якщо ми бачимо в цьому якусь стратегічну мету невеличку, ніхто не каже, що вона змінить нам, не знаю, енергосистему або забезпечить нам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо вона невеличка, то вона не може бути стратегічною? Ми ж не можемо все назвати стратегічним.

_____. Невеличку. Але якщо ми говоримо про масштаб країни і мультиплікатор, то вже є 140 ОСББ, які вже встановили собі сонячні панелі, плюс у нас є ще купа ОСББ, які можуть встановити панелі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Сонячні чи гібридні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. З надлишками і з якими.

_____. Да, ми можемо тоді... І це, умовно, невеликий об'єм, але він може бути доданий в систему і частково і за рахунок цього. Тому я погоджуюся з вами, якщо ідея обставитися лічильниками, давайте можемо це обговорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І прорахувати треба.

_____. Давайте прорахуємо. Питання несправедливості, зараз воно ще й полягає в тому, що коли вони віддають ПУПам по 3.60 або по 3.40, ПУПи ж ідуть і реалізують по РДН цю електроенергію. Тому виходить, що ці 40 тисяч гривень, які зараз у нас, ми говоримо, що вони могли б дозаробити, їх дозаробляють ПУПи об'єктивно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ПУПи – це тарифна компанія.

_____ . Дивіться, але ж вони вже продають, напевно, чи своєму постачальнику або продають їх кудись, вони навряд чи їх реалізують по ті самій 3.60. Тому тут теж якийсь елемент несправедливості. І оці елементи потрібно збалансувати. Якщо ми можемо убезпечити себе від того, щоб ви не реалізовували електроенергію з мережі, якщо ми бачимо, що загалом ідея підтримується як стратегічний напрямок, я не бачу проблеми, щоб її не реалізувати. Давайте послухаємо облenerго.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви сказали, що типу ще якийсь там ринковий проєкт, яка нам різниця, ми не аналізуємо окупність. Я з тим частково згоден, але є ситуації, коли ми рахували окупність, наприклад, коли домашня СЕС, рахували, там окупність є, і в нас з 1 січня, до речі, домашня СЕС і тариф ...*(Не чути)* на 10 процентів. Все одно там є окупність. Чому ми це рахували, тому що держава встановлює ту ціну, вона не може взяти ціну якось звідкись. Тут у нас речі зав'язані субсидовані, десь грант, але гранти, ладно, в сторону, субсидовані речі, як це пов'язати, зробити. Тут, в принципі, дійсно, це не головне, головне – це те, як лічильниками обставити. Але я просто на це дивлюся і кажу, з людської точки зору, з точки логіки питаю, чого ви за це так вчепились, в принципі, так і так є окупність, я б на вашому місці працював би отак, мав би окупність 3-4 роки і на місці Олексія я би займався не тим, а я би займався масштабуванням. Це не щоб один будинок заробляв якомога більше, а щоби якомога більше будинків мали маленькі СЕС і маленькі накопичувачі, їм не треба в ринок продавати, це не той, хто нас врятує, це точно не стратегічна ціль, що покласти на ОСББ відповідальність за наявність світла в цій країні. Тому мені здається, що і так можна працювати.

Але дійсно, якщо лічильниками все пообкладаєте...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться...

(Загальна дискусія)

Олексій, почекайте, давайте не займатися єрундою. Я вибачаюсь, але я буду говорити, давайте не займатися єрундою. А в нас що, ОСББ в країні створювались для того, щоб енергосистему рятувати чи щоб біля будинку замітати і під'їзди мити? Давайте кожен буде займатися своїми справами. Лікарні не підуть теж, ми це розуміємо, тому що лікарні лікують людей, а електростанції виробляють електроенергію.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та ви їх все одно віддасте в мережу, ми ж це прекрасно... А куди ви їх дінете?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вас інвертори відключать?

_____ . Тобто надлишкову ...*(Не чути)* Воно навіть не має прав ...*(Не чути)* Укренерго не має прав, ми не маємо навіть якщо безкоштовно хочемо віддати ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так ви ж можете продавати по 4.30.

_____ . Ні, якщо ми активний споживач, ми можемо. А інші?

_____ . Для цього треба заплатити за облік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А інші? А тепер я вам скажу, я в цьому питанні теж добре розбираюся. Знаєте, ви витрачаєте в тому числі чужі гроші, платників податків всіх. Так от по уму це треба робити так: коли ставиш сонячну електростанцію, щоб не займатися такою ерундою, що потім треба накуповувати ще лічильників, береш вимірюєш мінімальне погодинне денно споживання і встановлюєш потужність мінімального погодинного денного споживання. Відповідно тоді надлишків не виникає, і це є сама ефективна, сама оптимальна інвестиція. Не потрібно будинку, який...

_____. Зимою. Зимою. Вона різна. Зимою 10 відсотків. Ну, ви ж не розумієте цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звичайно, що ми не розуміємо. Олексію, ви самий розумний, ви розумієте, що сонце зимою буде рятувати нашу енергосистему, особливо сонце від вашого ОСББ. Ми цього не розуміємо. *(Шум у залі)*

_____. Ми розраховуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми всі дурні, а один Олексій знає, що сонячні електростанції взимку виробляють менше.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Нам так шкода вас, ви знаєте, 2 мільйони гривень вам подарили з бюджету, ви самі визнаєте *(Не чути)* А ми не розуміємо ваші проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми не розуміємо, як сонце генерує. Прошу. Надіятися взимку на сонце, це профанація і дилетанство. От з чого треба починати. Він допомагає, але не рятує точно.

Прошу Львівський ПУП, чи хто це?

(Не чути) ви говорите про надлишки літом, правильно? Ви говорите про надлишки літом, а нам говорите, що ми не розуміємо, як же взимку сонце рятує когось.

Прошу.

_____. Доброго вечора. Дякую за надане слово.

Я би хотів надати великий коментар. Скажемо так, на сьогодні за механізмом самовиробництва між ПУПом і взагалі між постачальником і самим споживачем активним є передбачено взаємозалік вартості відпущеної і відібраної електричної енергії.

Ми вважаємо, що такі розрахунки в такій формі взаємозаліку, якщо, скажімо так, цей взаємозалік проводиться з ОСББ, який перебуває на спрощеній системі оподаткування, призводить до порушення Податкового кодексу. А відповідно за таких умов таке ОСББ по логіці має втратити статус платника єдиного податку. От тут виникає в нас, скажемо так, таке питання, певне непорозуміння. І, напевно, його треба було би доопрацювати якимось чином і надати якісь певні роз'яснення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

_____. Вибачте, але всі нормальні ОСББ мають статус неприбуткової організації. Про яку спрощену систему оподаткування ви кажете? Я не знаю жодного ОСББ, яке перебуває на спрощеній системі оподаткування. Тобто ОСББ апріорі має статус неприбуткової організації, тому нічого вона втратити не може ніяку спрощену систему оподаткування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. А можна вам питання. Представляємо собі, що у вас є затрати 50 тисяч гривень в місяць. Вам дозволити те, що ви хочете, просто продавати можна по РДН. І ви ще доставили собі, оскільки

можна продавати, ви ще доставили собі... 150 тисяч це все одно ви вклади, то ви доставили панелей в два рази більше і накопичувачів в два рази більше. У вас є 50 тисяч затрат, затрат якихось інших по вашому будинку. У вас є споживання електроенергії, умовно кажучи, на 30 тисяч, і ви продали в мережу електроенергії на 200 тисяч. Припускаємо так. Відповідно ви на 200 тисяч продали електроенергії, 30 тисяч ви потратили на те, що спожили електроенергію, 50 тисяч потратили на прибирання території, на покраску, побілку, не знаю, на що ще. Значить, ви всього 200 тисяч від електроенергії отримали, 80 потратили і у вас 120 тисяч залишилося плюс за місяць. І припускаємо, що рік – це 10 місяців і за рік у вас залишилось 1 мільйон 200. Ви вважаєте, ви з цього не повинні заплатити податок на прибуток чи щось таке?

_____. Мова йде зараз... ви там умовні цифри взяли, вони, звичайно, завищені. Але припустимо, якщо теоретично, тобто якщо ОСББ зекономило кошти на електропостачанні, ми винесемо питання на загальні збори і зменшимо тариф, і скажемо, тепер ми можемо платити не 11.50 з метра квадратного утримання, а завдяки тому, що ми можемо тепер додатковий дохід мати від непрофільної діяльності, давайте поставимо на утримання 8 гривень за метр квадратний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я ж сказав, у вас всі витрати 50 тисяч і на електроенергію 30 тисяч. Це означає, що ваша генерація вже покрила всі витрати, все, у вас уже тариф може бути нуль, бо ви згенерували 200 тисяч електроенергії, а ваші затрати 50 і 30. Тобто у вас 120 тисяч гривень залишилось уже після того, коли тариф для всіх став нуль. Що далі відбувається?

_____. Ні, ви зараз теоретично це приймаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, це таке саме теоретичний випадок, як і вплив ОСББ ввечері зі своєю батарейкою на енергосистему України. Це приблизно однакова теоретичність: і те, і те, звичайно, має нульовий ефект.

Що буде?

_____. Можна конкретними цифрами скажу. От наше ОСББ витрачає 100 тисяч гривень на рік на електроенергію по побутовому тарифу 4,32. В найкращому випадку, що ми можемо зробити, це зекономити ці 100 тисяч гривень, а на утримання будинку ми витрачаємо 800 тисяч гривень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну дивіться, вечірній пік може коштувати не 9 гривень, а може коштувати 20 гривень, можна доставити панелі.

_____. Прайс-кепи? Звідки 20 гривень? Зараз РДН нам дозволяє?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз не дозволяє, но ви, якщо ви помітили, уважно дивитесь, прайс-кепи міняються, з роками прайс-кепи міняються. І коли ми наш ринок синхронізуємо з європейським, прайс-кепи мають бути відмінені.

Отак відбулося, що тоді? То єсть ви можете заробляти. Ви ведете до того, що неважливо, скільки багато ви будете заробляти, і навіть якщо грошей не треба буде, то податок... *(Не чути)* все одно неприбуткова організація.

_____. Ні-ні-ні. Можна я відповім? Ще раз, у нас в законі написано, що ми повинні витратити ці кошти на статутну діяльність. Якщо ми заробимо так багато, що у нас не стане статутної діяльності, яку ми ще можемо покривати, ми станемо прибутковими, але враховуючи ті цифри, які в нас зараз є, це нереально. Тобто ми повинні, ми не маємо права витратити їх на щось інше, крім статутної діяльності, тобто на обслуговування будинку.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чуєте, ні-ні, нормально. Чудово.

_____. Але ми станемо прибутковим, якщо ваша історія буде, ми станемо прибутковими.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть ще, дивіться, давайте так, ми розходимося на тому, що ви, я це ніби сказав і, по-моєму, що там я поки що не бачу підводних каменів, – якщо це вкладено в лічильники і це електроенергія з СЕС через накопичувач іде в мережу і ні з чим не змішується, то нібито виглядає, що вона не субсидована, вона згенерована, а не взята з мережі дешева і продана дорожче. Тому згенеровану електроенергію, будь ласка, нібито маєте право продавати, я не бачу тут підводних каменів якихось.

Питання, скільки коштує, щоб це все виміряти коректно, оці от прилади обліку. Давайте на тому розійдемося, щоб виміряти, щоб порахувати, скільки треба прилади обліку, скільки вони коштують. І можливо, це саме по собі наше питання або зніме, або якщо бачимо, що так можна, то будемо йти і якимось дамо повноваження. Навряд чи там прямо ми в законі це будемо описувати, а дамо повноваження регулятору, чи кому там, щоб він в законі прописав всі точки обліку, які мають стояти і як воно коректно може працювати. А ми просто даємо якусь йому загальну відсилку, дамо на Регулятора. От я бачу якимось так.

І ще я би хотів запитати. Оскільки у вас є зайва електроенергія іноді, а ви не думали, щоб просто поставити там і майнінг, і майнити якісь біткоїни, і заробляли би на цьому біткоїни як би в ціні?

_____. Можна відповідь на ваше питання, репліку? Але не просто думали, а поставимо тепловий насос для того, щоб електроенергію...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

_____. Добре. І для того, щоб перейти на колективного споживача і далі мешканцям надавати гарячу воду, яку буде генерувати наше ОСББ, іти далі до цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Шикарно.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. В бюджет лізти? То ви правильно зробили, що поставили. Але мені здається, що...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, дякую всім. Засідання комітету оголошую закритим.